

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET ÅRSRAPPORT

2025

**Kunnskap og råd for rene og
rike hav- og kystområder**

Telefon: +47 55 23 85 00

E-post: post@hi.no

Nettsted: hi.no

Adresse: Nordnesgaten 50
5005 Bergen, Norge

INNHold

1. LEDERS BERETNING	4
2. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	6
2.1 Virksomheten og samfunnsoppdraget	6
2.2 Organisasjon og ledelse	9
2.3 Presentasjon av utvalgte hovedtall.....	10
3. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	12
3.1 Samlet vurdering av måloppnåelse.....	12
3.2 Redegjørelse per overordnet delmål.....	16
3.2.1 Delmål 1 – Råd.....	16
3.2.2 Delmål 2 – Forskning.....	17
3.2.3 Delmål 3 – Data.....	19
3.3 Prioriterte tiltak og bestillinger i 2025	23
3.3.1 Kjerneområde bærekraftig fiskeri.....	23
3.3.2 Kjerneområde bærekraftig akvakultur.....	24
3.3.3 Kjerneområde Trygg og sunn sjømat.....	25
3.3.4 Kjerneområde økosystemer og menneskelig påvirkning.....	27
3.3.5 Prioriterte tiltak innen Infrastruktur.....	30
4. STYRING OG KONTROLL AV VIRKSOMHETEN	33
4.1 Organisasjonsutvikling, effektiv og sikker drift.....	33
4.2 Andre forutsetninger og krav.....	34
5. VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER	38
6. ÅRSREGNSKAPET	40
Vedlegg 1	62
Vedlegg 2	63

1 LEDERS BERETNING

Nils Gunnar Kvamstø. Foto: Pauline Paolantonacci/Havforskningsinstituttet

Ein klår oktoberdag stod eg på eit provisorisk podium i verkstadhallen vår på Munkebyggen. Ved sidan av meg skein den oransje autonome undervassfarkosten (AUV) Nautilus. Bak meg – på hi sida av Vågen – trona Håkonshallen og Bryggen. Kan ein sjå for seg ei meir høveleg ramme for ein havtale i eit jubileumsår? Knappast.

125-årsjubileet til Havforskningsinstituttet (HI) hadde to mål. Vi ønskte å fortelja om den unike kunnskapen og kompetansen vi har bygt opp og foredla i langt over 100 år. Og med det bak-teppet: Visa kva som gjer instituttet til ein relevant og framtidsretta samfunnsaktør.

Det er med stor stoltheit eg kan seia at Havforskningsinstituttet i jubileumsåret sitt har oppnådd sine høgaste publikasjonstal nokosinne. I 2025 kan me stolt visa til 1,45 publikasjonar pr. forskar, og rekord gjennom alle tider på 485 publikasjonspoeng. Bette adelsmerke for kvalitet og relevans for ein 125 åring skal ein leita lenge etter. At desse resultatata skjer samtidig som me er inne i ei omstilling, gjer innsatsen endå meir imponerande.

Dei siste åra har vi arbeidd iherdig med dei utvalde endringsprosjekta NEMO, CoastWatch, Smart-Lab og OceanLink, som skal driva fram den teknologiske omstillinga av overvaking og analyse på HI. I 2025 byrja vi å hausta frukter av innsatsen.

Brislingtokta i fjordane kallar vi til og med ein game changer. I Oslofjorden fekk vi dobbelt så god dekning som på førre tokt sidan den fjernstyrte farkosten Frida kan registrera fisk heile døgnet, tettare på land og over grunne område. Slik fekk forskarane om bord på forskingsfartøyet frigjort tid til å sikra representative trålprøvar.

Eit anna suksesskriterium vart også oppfylt: Eit stort team frå HI og andre bedrifter lukkast med saumlaus dataflyt mellom fartøya og sky. Tokt-data vert no overførte frå sjø til land i sanntid. Det gjer oss i stand til å gjera analysearbeidet meir effektivt – som også reduserer tida vi brukar på å gje bestandsråd.

Andre døme er kongekrabbe-toktet der biletgjenkjenning med AUV-ar er testa ut med lovande resultat. I nær framtid skal «gamlemåten» med tråling og teiner erstattast med meir skånsam og effektiv krabbeteljing gjort med sjølvgåande farkostar. Ny teknologi bidrar på same vis til å registrera fiskestimar i bestandsovervakinga og kan nyttast i fiskeria for å ta rett fangst om bord. For å nemna noko.

Vi jobbar altså for fullt med framtidens havforskning – for det meste i dei dedikerte endringsprosjekta, men mykje godt utviklingsarbeid skjer også elles i organisasjonen. Reell effektivisering er mantraet. Fasen der vi køyrer dobbelt skal vera så kort som råd – men vara lenge nok til at vi er trygge på den nye teknologien. Det betyr at gevinstrealiseringa ikkje kjem frå dag éin. Det er like fullt ei ståande bestilling at vi skal erstatta så mykje som råd av manuell (og fossildriven) aktivitet med automatiserte og høgteknologiske løysingar.

Så har eg også lyst til å minna om at forskingsaktiviteten vår ikkje eksisterer i eit vakuum. Når vi endrar måten vi jobbar, får det også konsekvensar for bemanninga og rutinane og systema vi nyttar. Det trivielle, men akk så viktige papirarbeidet får sjeldan same merksemd som spektakulær innovasjon. Derfor er det viktig for meg også å rosa administrasjonen. Det vert lagt ned stor innsats kvar dag både for å drifta instituttet og tilpassa organisasjonen til nye tider. Det må også takast med at samstundes som vi står i ein transformasjon av verksemda vår, så har vi på ulikt vis slanka organisasjonen. Dei to siste åra har vi – når vi held satsinga på HI-Digital utanfor – redusert bemanninga med 50 årsverk utan å seia opp nokon. «Mobilitetsmuskelen» vert trena kontinuerleg med over 30 utlysingar på den interne oppgåve-marknaden i fjor. Då 2025 vart runda av, hadde vi redusert arealbruken vår i Bergen med nærare 1300 kvadratmeter. Eg påstår ikkje at desse tiltaka skjer utan friksjon, men alt i alt vitnar det om ein organisasjon som evnar å omstilla seg. Det er ein strålende attest for ein 125-åring.

Nils Gunnar Kvamstø
administrerende direktør

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

2.1 VIRKSOMHETEN OG SAMFUNNSOPPDRAGET

Havforskningsinstituttet (HI) er et statlig forvaltningsorgan underlagt Nærings- og fiskeri-departementet (NFD).

Hovedkontoret ligger i Bergen, med en avdeling i Tromsø og forskningsstasjoner i Austevoll, Flødevigen og Matre. Instituttet forvalter en betydelig del av nasjonal marin forskningsinfrastruktur som laboratorier og forskningsfartøy.

Havforskningsinstituttet har en fri og uavhengig rolle i alle faglige spørsmål.

Hovedinstruksen fra NFD fastsetter samfunnsoppdraget:

«Havforskningsinstituttet skal være kunnskapsleverandør for forvaltningen av levende marine ressurser, økosystemer og sjømat, nasjonalt og internasjonalt. Instituttet skal levere forskning, data, forvaltningsstøtte og kunnskap som grunnlag for god forvaltning og til anvendelse i nasjonal overvåking og beredskap, og næringsliv og samfunnet for øvrig. Grunnleggende kunnskapsoppbygging og metodeutvikling på fagområder av betydning for framtidig forvaltning er en del av samfunnsoppdraget.»

Hovedmål

Havforskningsinstituttets skal være en ledende kunnskapsleverandør for forvaltningen nasjonalt og internasjonalt, innen høsting, akvakultur, sjømat og forvaltning av marine økosystem.

Delmål 1

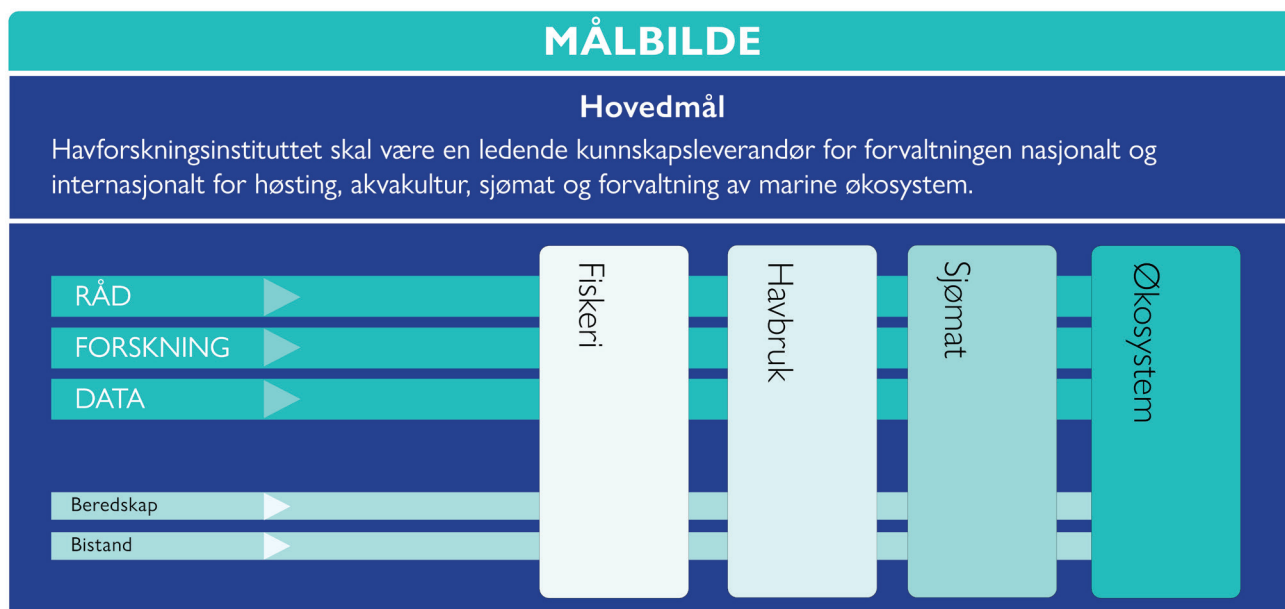
Havforskningsinstituttet skal levere råd og kunnskapsgrunnlag basert på beste tilgjengelige data og forskning.

Delmål 2

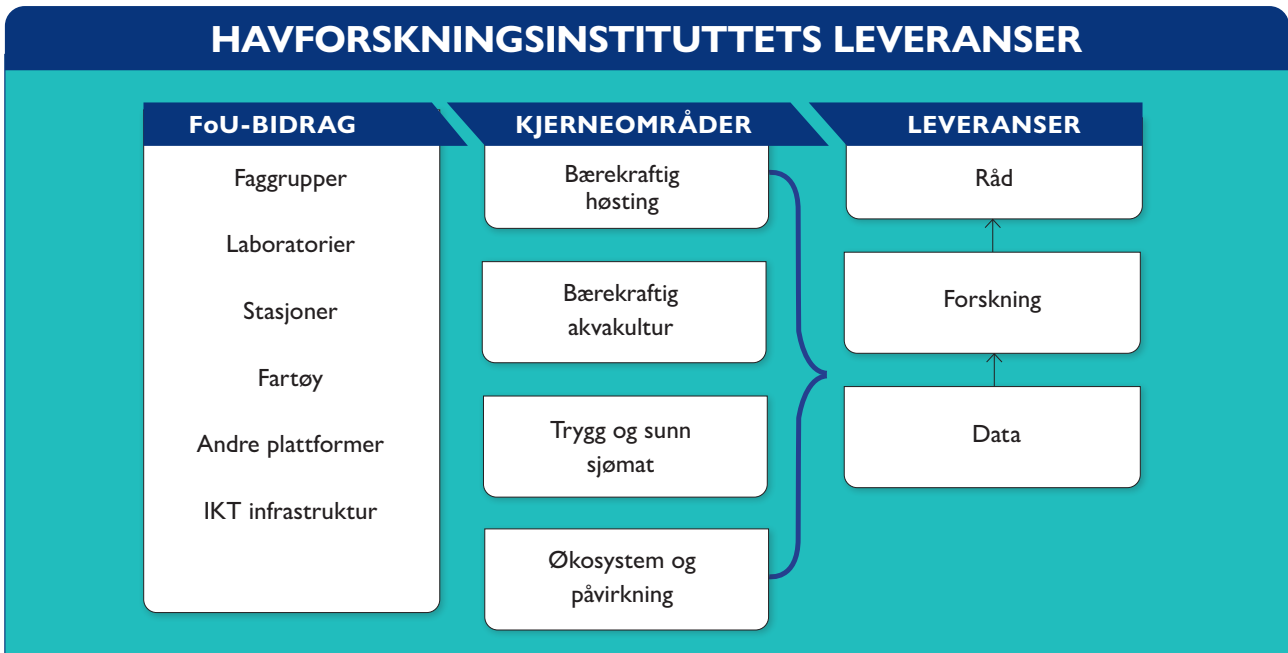
Havforskningsinstituttet skal levere internasjonalt ledende forskning.

Delmål 3

Havforskningsinstituttet skal generere, samle, forvalte og gjøre tilgjengelig relevante data av høy kvalitet for forskning, forvaltning og næringsutøvere.

Figur 2.1 Illustrasjon av Havforskningsinstituttets målstruktur: I tillegg til hovedmål og delmål, har HI ansvar innen beredskap ved radioaktivitet og oljeutslipp, og bistand i form av kunnskapsstøtte innen internasjonal havforvaltning.

Figur 2.2 Figuren viser hvordan ulike FoU-bidrag fra organisasjon og infrastruktur bidrar til å utvikle leveranser i form av data, forskning og råd innen Havforskningsinstituttets fire kjerneområder bærekraftig høsting, akvakultur, sjømat og økosystem.

I januar 2024 ble Havforskningsinstituttets nye strategi «Kunnskap for fremtidens hav 2024–2028» lansert. HI skal være den foretrukne kunnskapsleverandøren for hav, vi skal drive forskning og overvåkning for fremtidens behov, øke innovasjonstakten ved å ta i bruk teknologisk og digital utvikling – og medarbeiderne er vår viktigste ressurs for at Havforskningsinstituttet skal nå målene og gi kunnskapen som forvaltningen trenger.

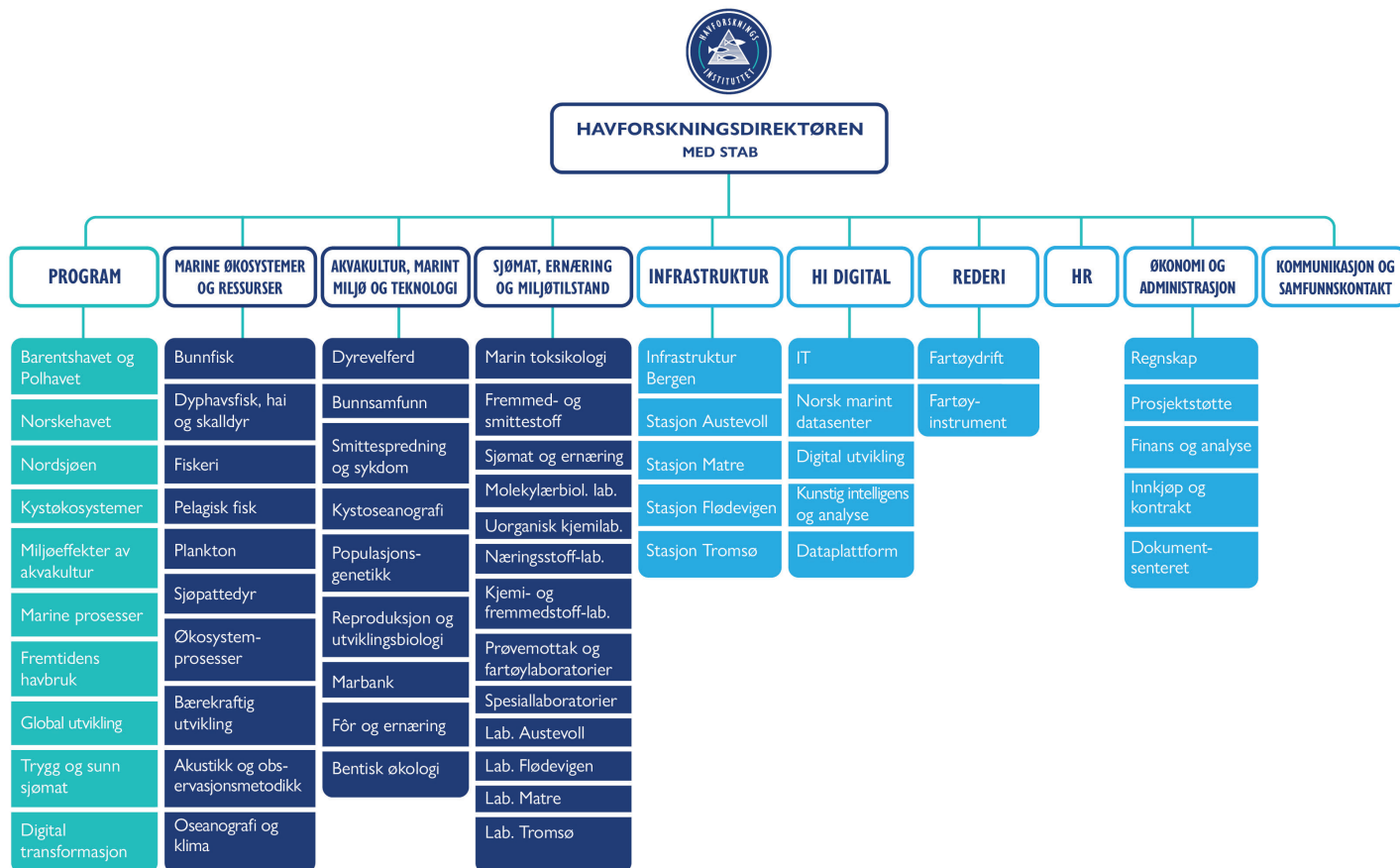
Alt arbeid ved Havforskningsinstituttet skal bygge på våre verdier; integritet, skaperglede, samspill og respekt.

Figur 2.3 Figuren viser Havforskningsinstituttets strategi 2024–2028.

2.2 ORGANISASJON OG LEDELSE

Havforskningsinstituttet er en matriseorganisasjon. Instituttet har 22 forskningsgrupper og 10 laboratorier, og FoU-virksomheten organiseres i prosjekter som styres under ti tematiske rådgivningsprogrammer.

Figur 2.4 Havforskningsinstituttets organisasjonskart.

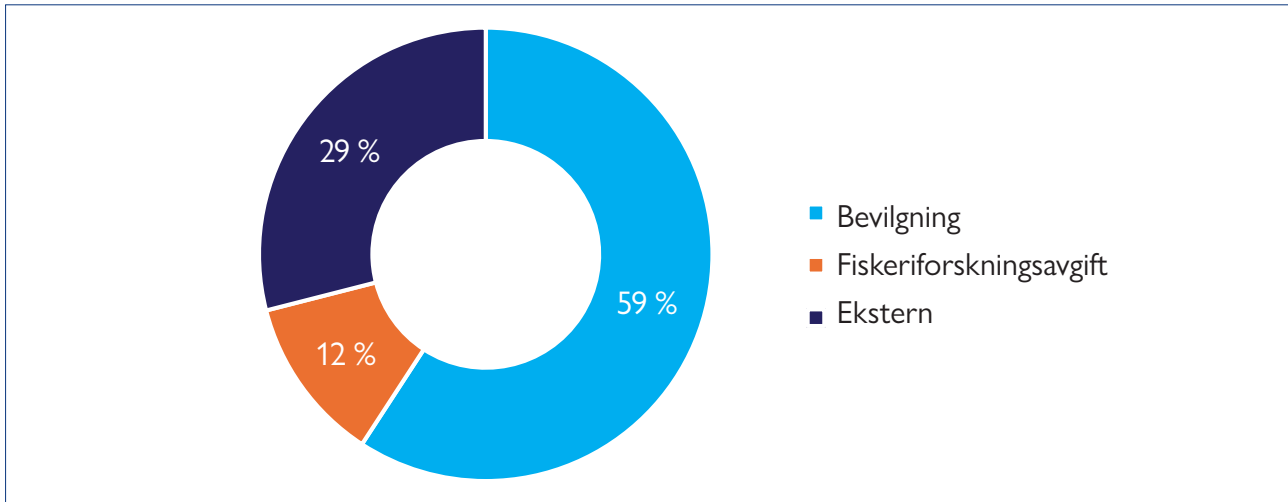
Havforskningsinstituttet ledes av direktør Nils Gunnar Kvamstø. Assisterende direktør er Kristin Kalvik.

Øvrig ledelse består av ni avdelingsdirektører med følgende ansvarsområder:

Geir Lasse Taranger	Akvakultur, marint miljø og teknologi
Geir Huse	Marine økosystemer og ressurser
Gro-Ingunn Hemre	Sjømat, ernæring og miljøtilstand
Karin Kroon Boxaspen	Program, leveranse og overordnet styring av prosjekter
Linn Cecilie Moholt	HI Digital
Bjørn Inge Espenes	Økonomi, samt fungerende for Administrasjon
Inge André Utåker	Rederi
Marie Hauge	Kommunikasjon og samfunnskontakt
Øystein Brun	Infrastruktur

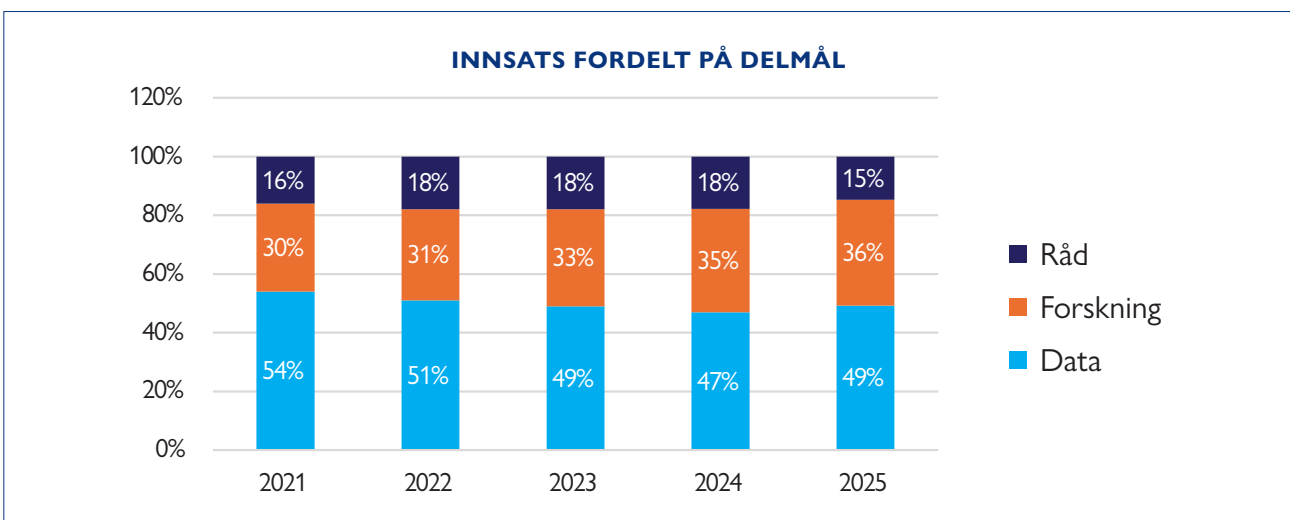
2.3 PRESENTASJON AV UTVALGTE HOVEDTALL

Havforskningsinstituttet har en bred og sammensatt finansieringsstruktur, som reflekterer både nasjonale forvaltningsbehov og omfattende forskningssamarbeid. Grunnfinansieringen kommer hovedsakelig fra Nærings- og fiskeridepartementet.

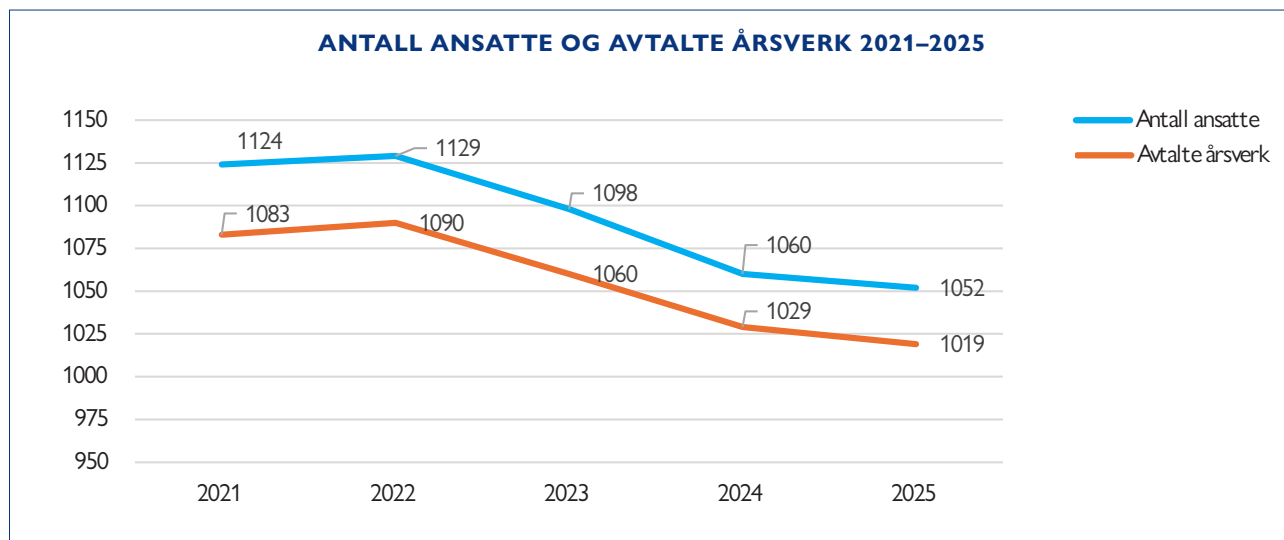
Figur 2.5 Andel av ulike inntektskilder for Havforskningsinstituttet i 2025.

Bevilgningene fra NFD, sammen med belastningsfullmakter fra andre departementer, utgjorde 59 prosent av instituttets totale inntekter. I tillegg finansieres deler av virksomheten gjennom Fiskeriforskningsavgiften, som i 2025 sto for 12 prosent av inntektene. Eksterne prosjekter utgjorde 29 prosent av finansieringen og inkluderer midler fra EU, Norges forskningsråd, FHF, Norad/UD, samt øvrige offentlige og internasjonale samarbeidspartnere. Denne sammensetningen sikrer både stabilitet og faglig bredde i instituttets forsknings- og rådgivningsoppdrag. Forskningsandelen av instituttets totale innsats har gått noe opp de siste årene (figur 2.6), i hovedsak grunnet økte eksterne inntekter inkludert belastningsfullmakt fra Energidepartementet knyttet til havvindsforskning.

Figur 2.6 Andel av forbruk som har gått til de ulike delmål i perioden 2021 til 2025.

Fra 2022 til 2025 har HI redusert antall ansatte og årsverk. Antall ansatte har gått fra 1129 i 2022 til 1052 ansatte i 2025. Avtalte årsverk er i samme periode redusert fra 1090 til 1019. Samtidig er HI Digital styrket med om lag 25 årsverk i perioden, mens instituttet har gjennomført nedbemanning gjennom naturlig avgang og frivillige sluttpakker. Dette har bidratt til å tilpasse både kompetansesammensetningen og de økonomiske rammene, slik at organisasjonen er bedre rustet for framtidige behov.

Figur 2.7 Antall ansatte og avtalte årsverk 2021–2025.

Til tross for redusert bemanning, har aktiviteten økt gjennom mer effektiv utnyttelse av personalet. Spesielt gjelder dette ekstern finansiering og belastningsfullmakter mot andre departement.

TABELL 2.1 NØKKELTALL

Kategori	2023	2024	2025
Antall ansatte*	1 098	1 060	1 052
Antall avtalte årsverk	1 060	1 029	1 019
Antall utførte årsverk	987	950	944
Samlet tildeling kap. 923/926 post 01-99 (beløp i 1000)	1 786 012	1 826 433	1 957 122
Ekstern finansiering (Forskningsrådet, EU, FHF o.a.) (tall i 1000)	382 133	458 573	509 137
Inntektsførte belastningsfullmakter fra andre departement UD, KLD, OED (tall i 1000)	7 597	22 392	87 116
Utnyttelsesgrad post 01-29	100 %	100 %	100 %
Driftskostnader (beløp i hele 1000)	1 810 000	1 894 908	1 972 220
Lønnskostnader totalt (beløp i hele 1000)	1 038 000	1 085 034	1 083 342
Lønnsandel av driftskostnader	57 %	57 %	55 %
Lønnskostnader per årsverk (tall i 1 000)	1 052	1 142	1 148

*Omfatter alle arbeidsforhold med utbetaling, inkl. eksterne, vikarer, lærlinger og timelønnet) Tallene hentes fra SSB.

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

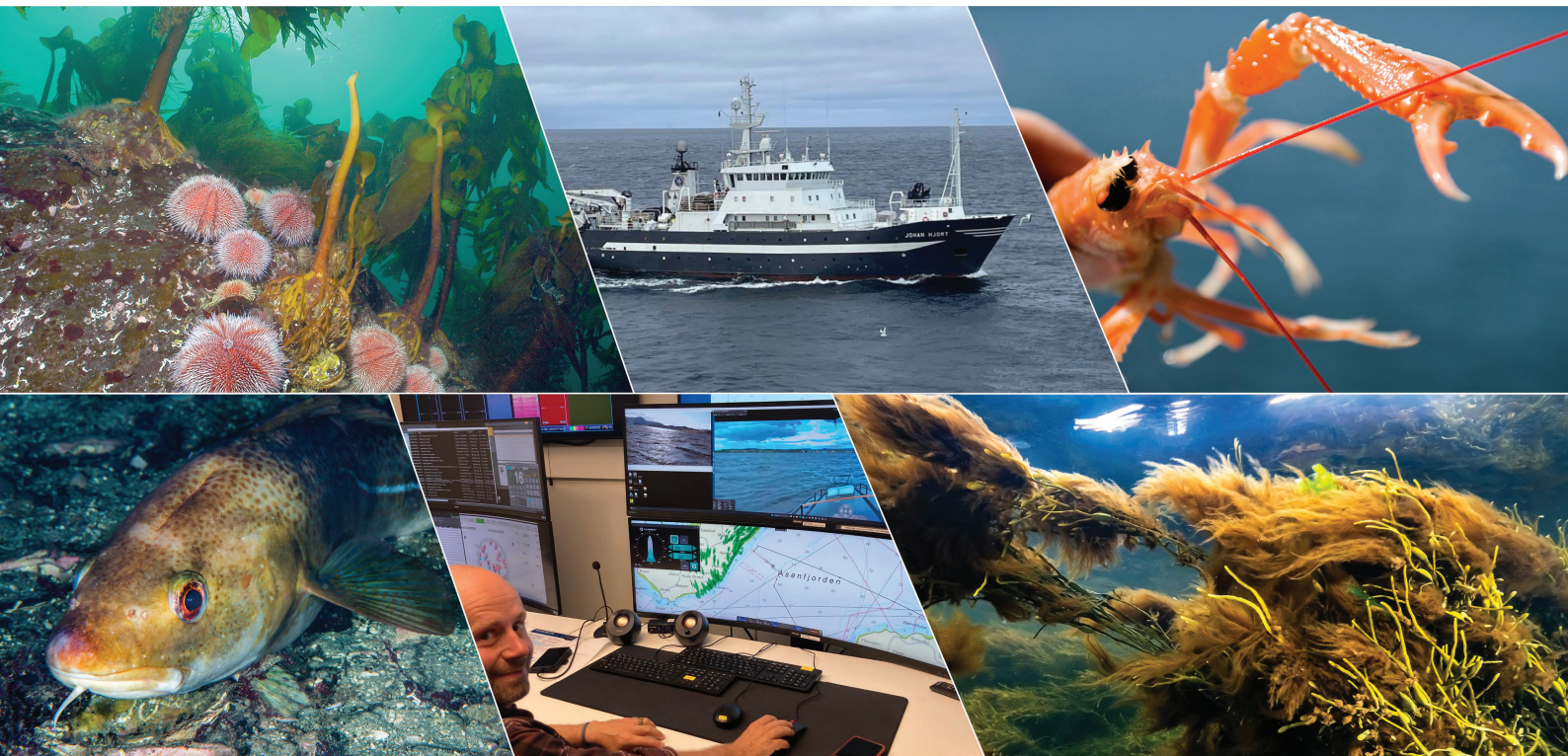

Foto: Havforskningsinstituttet.

3.1 SAMLET VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE

Havforskningsinstituttet har i 2025 hatt god måloppnåelse i tråd med våre bestillinger og vårt samfunnsoppdrag. Instituttet har gjennomført krevende prioriteringer, og vi har lyktes med å gjennomføre oppgaver og leveranser, tross i at kostnadene har steget og realinntekter fra NFD har vært synkende.

I tillegg er HI inne i sitt andre år med helhetlig digital og teknologisk omstilling innenfor ordinær budsjett-ramme. Instituttet har innrettet seg mot teknologisk og digital omstilling i sin strategi *Kunnskap for fremtidens hav 2024–2028*. Omstillingen gjennomføres i dialog med Nærings- og fiskeridepartementet, og har blitt en del av bestillingen i tildelingsbrevet. Endringene påvirker instituttets ressursmessige prioriteringer. Omstillingen er nødvendig for å effektivisere HI til å håndtere økende kunnskapsbehov i forvaltningen for framtiden. For å øke det økonomiske handlingsrommet har HI i dialog med NFD tatt ned aktivitet som kan tas opp igjen etter omstillingen. Det har vært nødvendig å redusere datainnsamling der det smerter minst på lang sikt. Redusert aktivitet har blitt omdisponert til fire strategiske endringsprosjekt for omstillingen:

- NEMO – utvikler ny overvåkingsmetodikk
- Coastwatch – utvikler verktøy for bedre kystrådgivning
- SmartLab – utvikler mer effektive analysemetoder for sjømat
- OceanLink – bistår de øvrige endringsprosjektene med digitalisering

Spesifikke leveranser står beskrevet under de tre delmålene til HI; data, forskning og rådgivning (i delkapitlene under). Deretter følger omtale av faglige resultater innen kjerneområdene bærekraftig akvakultur, fiskeri, økosystem og trygg og sunn sjømat. Nedenfor nevnes enkelte tverrgående resultater.

Havforskningsinstituttet har prioritert regelverkspålagte analyser av sjømat, som må gjennomføres for at norsk sjømat skal ha adgang til markedet. Videre har vi prioritert datainnsamling for å gi kvoteråd som grunnlag for bærekraftig høsting av fiskebestandene, og forskning og rådgivning som grunnlag for regulering av havbruksnæringen. HI har sammen med Mattilsynet levert på bestilling fra Nærings- og fiskeridepartementet om gjennomgang av overvåknings og kartleggingsprogrammene på sjømatområdet.

Havforskningsinstituttet har med suksess brukt ny metode for datainnhenting, ved å bruke fjernstyring av autonome farkoster på flere tokt for bestandsundersøkelser av brisling og tobis. Dette er koblet opp med nye digitale dataløyper og automatisk tolkning av dataene.

HI har startet utvikling av en ny kartløsning, *Havtrykk*, for å visualisere innsamlede data på en enhetlig måte. Dette vil bidra til bedre oversikt over tilgjengelige data og kunnskap både i kystsonen og i havområdene. HI står i en unik posisjon til å sette sammen mye data og bruke helhetlig kunnskap fra ulike disipliner for å svare på komplekse og sammensatte spørsmål. *Havtrykk* er et verktøy som skal gi et samlet bilde av belastningen på økosystemene langs kysten og i havområdene, både fra menneskelig aktivitet og fra klimaendringer. Dette kan gi svar på kunnskapsbehov til både forvaltning, næring og alle som bruker hav- og kystområdene. Det er økt prioritet innen økosystemrestaurering, og i den sammenheng har HI i samarbeid med Fiskeridirektoratet levert første del av arbeidet med plan for forvaltning av tareskog til NFD.

HI har videre bidratt til kunnskapsoppbygging for sameksistensen mellom havnæringene (havvind, havbruk til havs, havbunnsmineraler). Vi har også målt havstrømmer, temperatur, salinitet og oksygen på tre strømrigger i Havbruk til Havs i området Norskerenna sør. Riggene er nå fordelt på Frøyabanken og Trænabanken og vil hentes opp høsten 2026. Instituttet har også gitt utførlige høringssvar i forbindelse med konsekvensvurderinger. For utvalgte havvindområder og deler av det åpnete området for havbunnsmineralutvinning, er det startet kartlegging mht. dybde, geologi og forvaltningsrelevante naturtyper. Dette gir kunnskap om hvordan status er før man eventuelt starter med aktivitet i områdene. Kartleggingen skaper grunnlag for å få kunnskap om effekter av havbunnsmineralutvinning.

Norge har målbåret et samfunnsløft for å utvikle mer bærekraftig og kortreist fôr. HI har gjennomført forskning og gitt råd i bruk av lavtrofiske organismer som blåskjell og tare. Når man vurderer å ta i bruk nye marine ressurser som fôr, er det viktig å kartlegge om det kan forekomme potensiell oppkonsentrering av uønskede stoffer og fôrtoksikologi. Resultatene tas med i rådgivning for regelverksutforming.

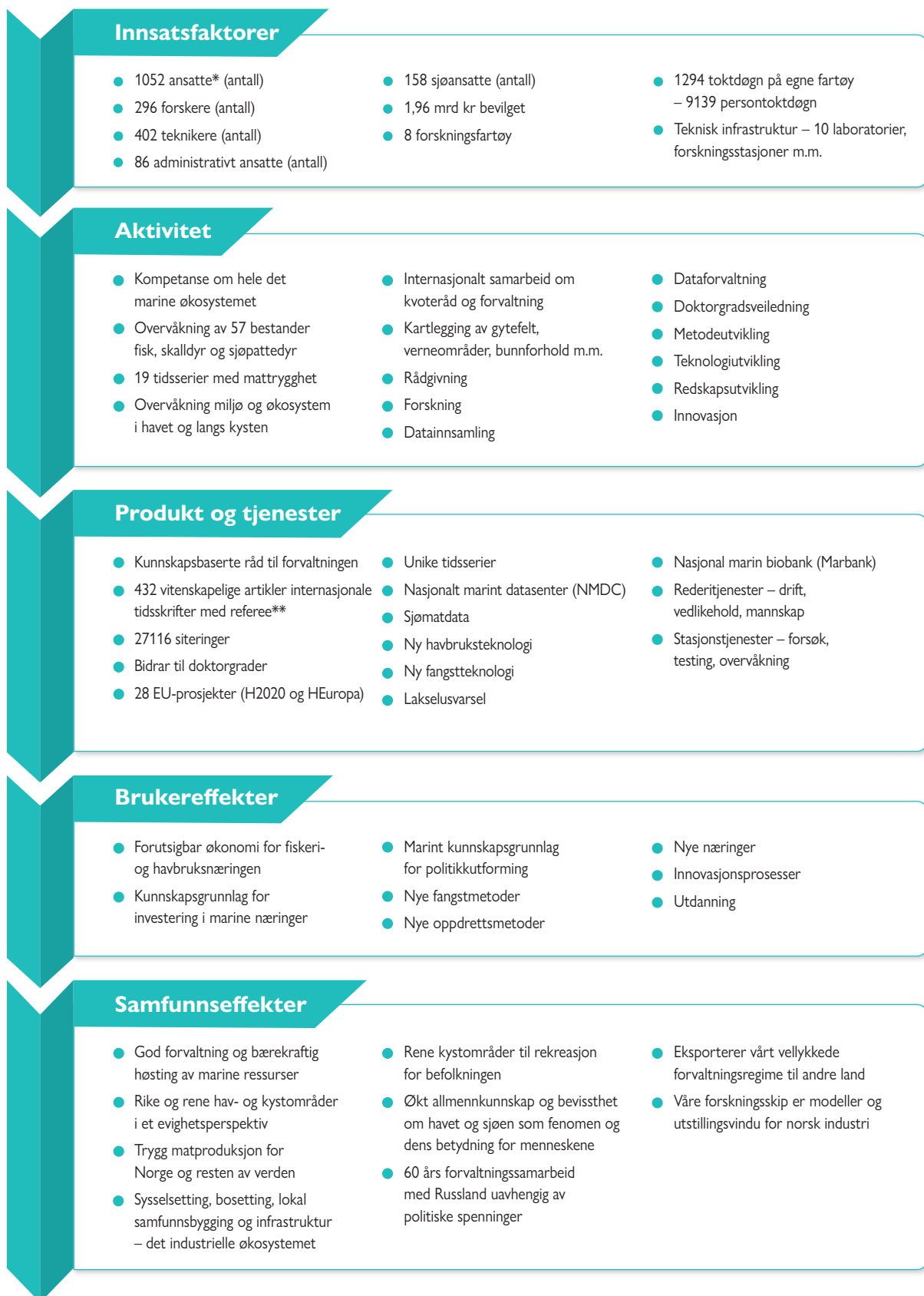
Ressursbruk fordelt på delmål

Ivaretagelse av HIs kjerneoppdrag har over tid medført at en større andel av NFD-bevilgningen går til overvåking og rådgivning, ettersom dette har blitt mer kostnadskrevene. Situasjonen har imidlertid blitt kompensert ved at forskningen i økende grad har blitt eksternfinansiert, slik at en samlet sett har sett en økning i forskningsandelen fra 34% i 2023 til 36% i 2025 (Tabell 3.1). Omfanget av HI sin aktivitet innen kartlegging og overvåking for NFD-midler er tatt noe ned de siste årene. Tabell 3.1 nedenfor viser likevel en økning i ressursbruken. Denne økningen er i stor grad finansiert ved belastningsfullmakt fra Olje- og energidepartementet, og øremerket til kunnskapsbehov om effekter av havvind. (Se også tabell. 3.4 og tabell 3.6)

TABELL 3.1 RESSURSBruk FORDELT PÅ OVERORDNEDE MÅL (MILL. KRONER)

Kategori	2023	2024	2025
Rådgivning	260 (18 %)	282 (18 %)	264 (15 %)
Forskning	495 (34 %)	557 (35 %)	631 (36 %)
Data	719 (49 %)	742 (47 %)	867 (49 %)
Totalt	1475 (100 %)	1581 (100 %)	1762 (100 %)

RESULTATKJEDE

Figur 3.1 Figuren illustrerer Havforskningsinstituttets prosess fra innsatsfaktorer til samfunnseffekter 2025.

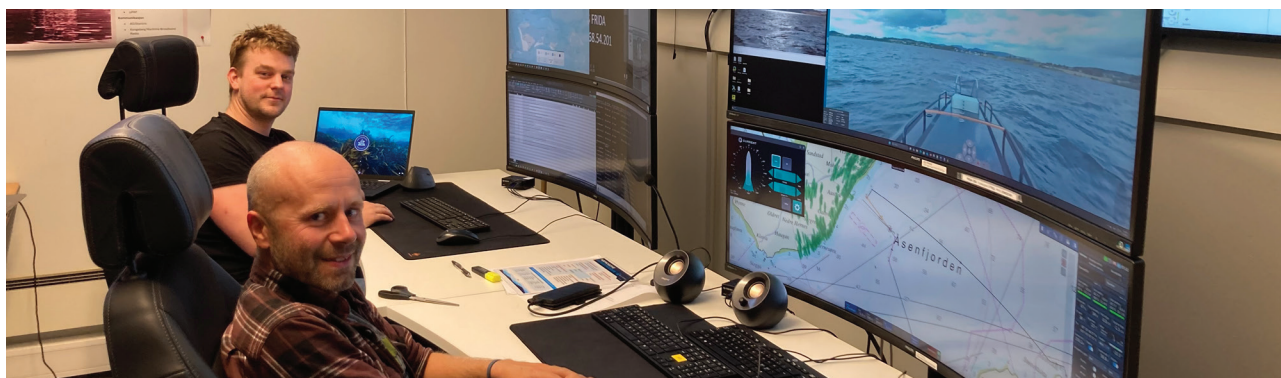
* Omfatter alle arbeidsforhold med utbetaling, inkl. eksterne, vikarer, lærlinger og timelønnet).

Tallene hentes fra SSB.

3.2 REDEGJØRELSE PER OVERORDNET DELMÅL

3.2.1 DELMÅL 1 – RÅD

Havforskningsinstituttet skal levere råd og kunnskapsgrunnlag basert på beste tilgjengelige data og forskning.

Havforskningsinstituttet gir råd til myndigheter og forvaltning som grunnlag for politikk- og regelverksutforming. HI kan alltid gi råd på grunnlag av kjent kunnskap, både egen kunnskap og det som er frembrakt av andre i form av vitenskapelige publikasjoner. Usikkerheten i rådene vil imidlertid øke hvis kunnskapsbasen ikke oppdateres i tilstrekkelig grad.

HI sin største aktivitet innen rådgivning er rettet mot det internasjonale samarbeidet til kvoteforhandlinger med andre land om fiske i internasjonalt farvann. Dette gjelder for eksempel for de store pelagiske bestandene som makrell og sild. Rådgivningen skjer ved at nasjonale oppnevnte eksperter deltar i arbeidet i International Council for The Exploration of the Sea (ICES). ICES er en uavhengig, vitenskapelig organisasjon som gir råd til nasjonale myndigheter om forvaltning av det marine miljøet og de marine ressursene inkludert kvoteråd. Organisasjonen har 19 medlemsland, med et nettverk på 5000 forskere fra 690 marine institutter. Havforskningsinstituttet deltar både i rådgivende og vitenskapelige komiteer i ICES. HI har også bidratt med rådgivning i bilaterale forhandlinger med land utenfor EU, som Storbritannia og Russland.

Rådgivningskomiteén ved HI behandler alle andre henvendelser i form av høringer, spesifikke bestillinger fra underliggende etater og andre henvendelser som kommer inn. Komiteen er sammensatt for å dekke hele instituttets kunnskapsbredde slik at rådene som gis er konsistente over tid, tar med alle faglig relevante elementer og gir et så klart svar som mulig til mottakerne. Vi merker oss at det kommer flere forespørsler fra regionale og lokale hold som fylkeskommuner og kommuner.

Den største brukeren av HI sin rådgivning er Nærings- og fiskeridepartementet, etterfulgt av Fiskeridirektoratet (Fdir) og Mattilsynet (MT).

Gjennom de siste årene har like typer råd som kommer ofte blitt systematisert i faste, gjerne digitaliserte løyper. Her er svarene standardiserte og godkjent i rådgivningskomiteen på forhånd. Det gjelder for eksempel råd rundt søknader for seismisk aktivitet, spredning av lakselus fra bestemte anlegg ved søknader om utvidelse (MT), spredning av listeførte sykdommer fra spesifikke anlegg i oppdrett (MT) og uttalelser om søknader om forskningstokt i norske farvann for internasjonale fartøy.

Delmål rådgivning utgjør 15 % av totalbudsjettet til HI i 2025. Totalt sett brukte HI 264 millioner kroner på rådgivning i 2025. Styringsparameterne vises i tabell 3.2.

TABELL 3.2 STYRINGSPARAMETER DELMÅL RÅD

Styringsparameter	Resultatkrav	Måloppnåelse 2025
Brukertilfredshet	De viktigste brukerne vurderer at instituttet holder en god vitenskapelig standard i sin rådgivning	Brukerundersøkelse utført av Menon Economics AS Resultatkrav oppnådd
Antall råd fra ICES der HI har bidratt med datagrunnlag som går inn i ICES sin interne peer review-vurdering	Ingen resultatkrav	Bidratt med datagrunnlag til 68 bestander
Antall råd som er vurdert i HIs rådgivningskomité	Ingen resultatkrav	100% av bestilte råd er behandlet og avgitt via Rådgivningskomitéen, som institusjonaliserte råd fra Havforskningsinstituttet
Råd og kunnskapsgrunnlag for kystnær forvaltning generelt og datafattige bestander spesielt – status for forvaltningsverktøyet/bestandstabellen	Gradvis forbedring av kunnskapsgrunnlaget i tråd med forvaltningsprinsippet i havressursloven	100% rapportert til NFD Prioritet 2025; hav (Lange, brosme, blåkveite, uer) og kyst (kveite, breiflabb og rødspette)
Antall bestander og oppdrettsarter HI har overvåking innen trygg og sunn sjømat i et helkjedeoperspektiv	Overvåking av vill- og oppdrettsfisk utgjør totalt 19 serier innen sjømat	100 %

3.2.2 DELMÅL 2 – FORSKNING

Havforskningsinstituttet skal levere internasjonalt ledende forskning.

God rådgiving bygger på relevant forskning med høy internasjonal kvalitet. Antall fagfelleverderte publikasjoner og antall siteringer er ansett som et godt mål på både produktivitet, kvalitet og relevans. Havforskningsinstituttet har derfor som målsetning å publisere forskningsresultatene i internasjonale tidsskrifter med fagfellevurdering. Ambisjonen er å levere mer enn en publikasjon i snitt pr. forsker pr. år. I 2025 ser vi en økning til tidenes beste resultat med økning fra 1.10 til 1.45 publikasjoner per forsker. Instituttet hadde 430 fagfelleverderte publikasjoner som representerer 485 publikasjonspoeng (Tabell 3.3). En stor andel av disse er sampubliseringer, både nasjonalt og internasjonalt.

Antall siteringer viser en jevnt økende trend med om lag 27.000 siteringer i 2025, noe som indikerer høy relevans av forskningen innen instituttets fagområder. Publisering og relevans er også viktige kriterier i nasjonale og internasjonale konkurransearenaer som Norges forskningsråd (NFR) og EU sine forskningsprogram. Instituttet har fremdeles en relativt høy suksessrate i både NFR og EU, men en del lavere i 2025 sammenlignet med 2024. Det blir derfor viktig å styrke arbeidet med kvalitet og relevans på forskningssøknadene framover.

Forvaltningens økende kunnskapsbehov knyttet til voksende havbruksnæring, klimaendringer, nedadgående fiskebestander og økt press på kystsonen, stiller store krav til forskningsaktiviteten. Det samme gjør økende havgående aktivitet (som planlagt oppstart av havvind), og økende antall fremmedstoff i det marine miljø. Samtidig har det vært generelt høy kostnadsvekst i samfunnet, og strammere økonomiske rammer for forskningen. Dette har utfordret instituttet på både faglige prioriteringer og på effektivitet. For å sikre både kvalitet og effektivitet i forskningen har det derfor vært viktig å ta i bruk nye og mer effektive metoder og forskningsplattformer.

Gitt rammebetingelsene og behov for metodeutvikling og effektivisering har instituttet prioritert de forvaltningsrettede kjerneoppgavene innen *Bærekraftig høsting*, *Bærekraftig akvakultur*, *Trygg og sunn sjømat*, samt *Økosystem og påvirkning*. Samtidig har instituttet tatt ned noe overvåkningsaktivitet og forskning grunnet stram økonomi og prioritering av omstilling. På kort sikt har dette gitt noe mindre rom for nyskapende forskning for bedre prosess og økosystemforståelse.

TABELL 3.3 STYRINGSPARAMETER DELMÅL FORSKNING

Styringsparameter	Resultatkrav	Måloppnåelse 2023	Måloppnåelse 2024	Måloppnåelse 2025
Publikasjonspoeng	Opprettholde et nivå på 150 publikasjonspoeng	387	396	485
Publikasjoner	Gjennomsnittlig 1,25 publikasjon per forsker	1,15	1,10	1,45
Sampublikasjoner*	Opprettholde et nivå på 160 sampubliseringer	234 internasjonalt 97 nasjonalt	248 internasjonalt, 72 nasjonalt	300 totalt, 171 av de med nasjonalt samarbeid
Siteringer	Årlig økning i antall siteringer	23 334	24 457	26570
Publikasjoner i høyt vitenskapelig anerkjente tidsskrifter ***	Årlig økning	120 på nivå 2	115 på nivå 2	155 på nivå 2
Andel søknader til Forskningsrådet som blir innvilget		26 %	22 %	18 %
Andel søknader til EU som blir innvilget		65 %	24 %	20 %

Internasjonalt samarbeid

Havforskningsinstituttet har et bredt globalt samarbeid innen data, forskning og rådgivning for internasjonal havforvaltning. Se vedlegg 1.

Faglig råd

I henhold til *Hovedinstruks for Havforskningsinstituttet (2025)* skal HI oppnevne et faglig råd. Rådet er direktørens verktøy for å sikre eksternt tilfang på faglig strategisk rådgivning. HI sitt faglige råd består av internasjonale eksperter innenfor instituttets fagområder.

Medlem	Institusjon	Land
Manuel Barange	UN Food and Agriculture Organization	Italia
Bellingham, James G.	Johns Hopkins Institute for Assured Autonomy (IAA)	USA
Högstrand, Christer	King's College	Storbritania
Hátun, Hjalmar	Faroe Marine Research Institute	Færøyene
Rindorf, Anna	DTU-Aqua	Danmark
Sundell, Kristina	Göteborgs universitet	Sverige
Tandy, Jeremy	Met Office	Storbritannia
Vorkamp, Katrin (leder)	Aarhus Universitet	Danmark

3.2.3 DELMÅL 3 – DATA

Havforskningsinstituttet skal generere, samle, forvalte og gjøre tilgjengelig relevante data av høy kvalitet for forskning, forvaltning og næringsutøvere.

Havforskningsinstituttet skal sørge for nødvendig kartlegging og overvåking av sjømat, marine ressurser og marint miljø på havet og langs kysten, som grunnlag for forskning, rådgivning og formidling.

HI gjennomfører årlig et omfattende overvåkingsprogram. For første gang ble overvåkingsplanen i 2025 publisert i rapportserien til instituttet (*Rapport fra havforskningen*). Rapporten beskriver prioriterte overvåkingsaktiviteter som gjennomføres regelmessig. Overvåkingsaktivitetene i 2025 har blitt gjennomført som planlagt, men innsatsen på noen bestander, som hval, er redusert. Mange av tidsseriene har gått i mange tiår, og noen helt tilbake til 1907.

TABELL 3.4 RESSURSBRUK I ULIKE KATEGORIER AV OPPDRAG INNEN DELMÅL DATA (MILL. KRONER)

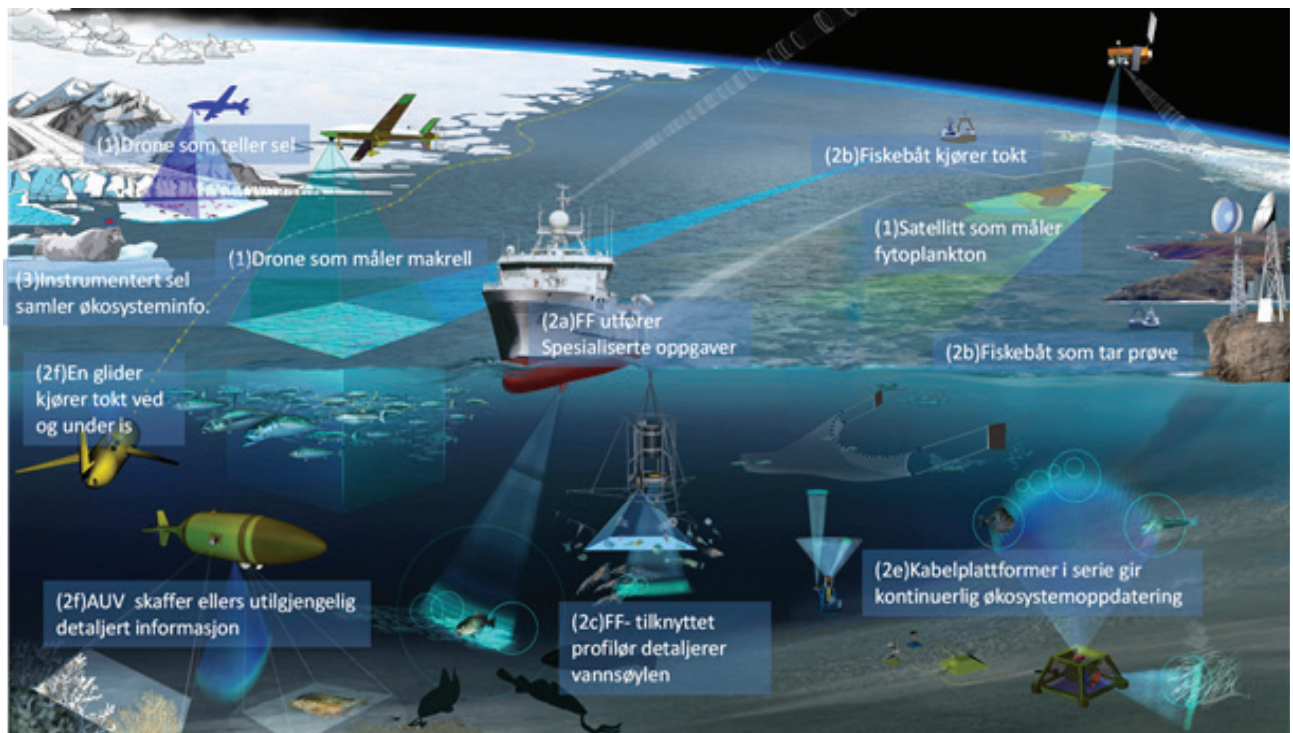
Delmål data. Samle, forvalte og tilgjengeliggjøre data om marine økosystemer					
Forbruk i programmene per delmål	Kartlegge	Overvåke	Eksperiment, prosessstudier modellering	Lagre, forvalte, tilgjengeliggjøre data	Sum
2025	205	433	106	123	867
2024	152	383	94	112	741
2023	157	378	104	81	719

Det har i 2025 vært stor aktivitet på kartlegging og overvåking (Tabell 3.4). Særlig har det blitt gjennomført slike aktiviteter for å dekke opp kunnskapsbehovene innen havvind. Aktivitet og investeringer innen havvind er finansiert av belastningsfullmakt fra Olje- og energidepartementet, og ligger utenfor HI sitt ordinære oppdrag innenfor bevilgning fra NFD. Det har blitt investert i forskjellige observasjonsplattformer som bunnmonterte landere og autonome glideplattformer som opererer i vannsøylen. Disse plattformene har bidratt til økt datatilfang fra de dedikerte havvindområdene sammen med våre forskningsfartøy.

I 2025 har vi fortsatt prioritert effektivisering av datainnsamling og analyse gjennom endringsprosjektene. Vi har testet nye metoder i form av flygende droner til telling av hval og sel, mens undervannsfarkoster ble testet ut i telling av kongekrabbe (se figur 3.2). Vi testet ut bruk av ubemannede overvannsfarkoster på brislingtokt i Oslofjorden, Hardangerfjorden og Sognefjorden. Disse metodene implementeres nå gjennom prosjektet Ny overvåkingsmetodik (NEMO). Tett samordning mellom endringsprosjektet NEMO og overvåkingsprosjektene er nødvendig for å få gjennomført implementeringen av de nye metodene. Det er i 2025 utviklet metoder for å overføre data fra de ubemannede overvannsfarkostene til skytjenester i nær sanntid. Denne metodikken er også testet ut på våre forskningsfartøy og gjør det mulig å arbeide fra land med data fra pågående tokt. Det vil ha konsekvenser for hvordan vi gjennomfører og bemanner våre tokt i årene fremover.

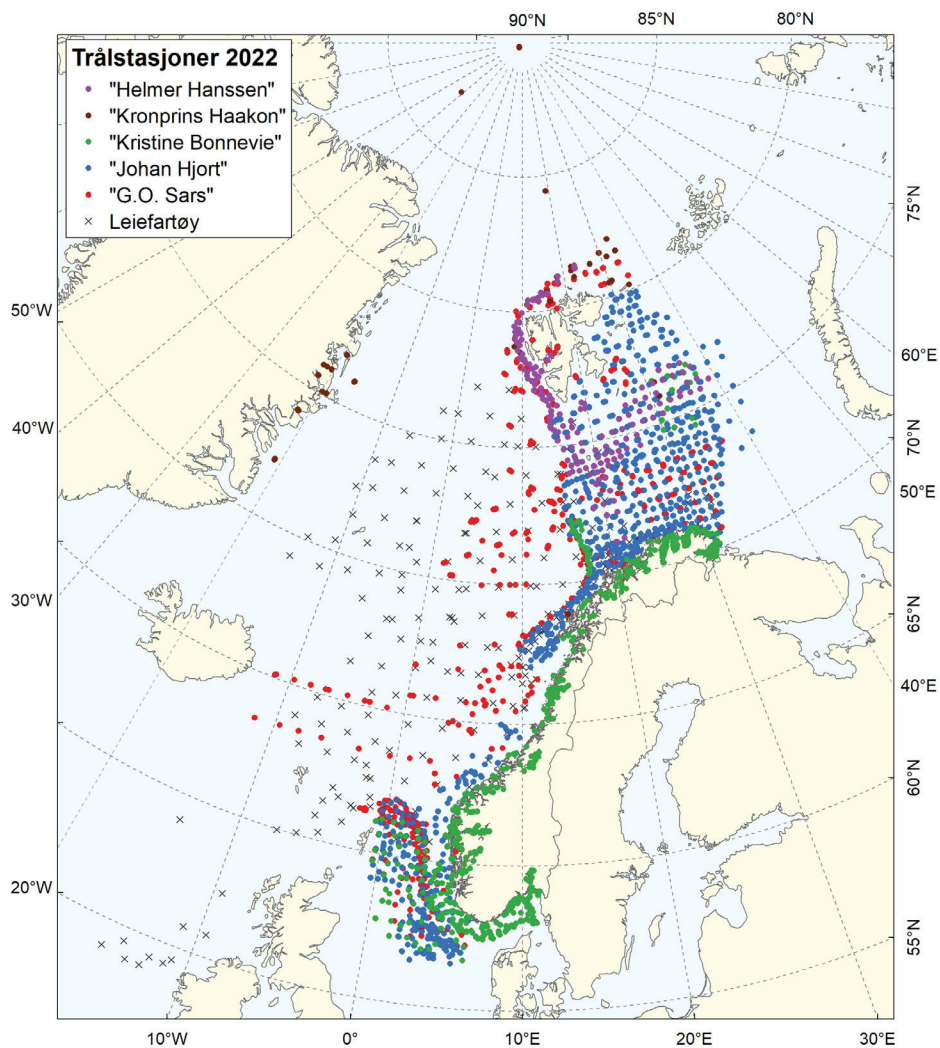

Figur 3.1 Figuren viser oversikt over Havforskningsinstituttets overvåkingsplan fordelt på seks pilarer.

Figur 3.2 Illustrasjon av Havforskningsinstituttets datainnsamling. HI samler inn store mengder kvalitetssikrede data som er relevante for å gjøre vårt samfunnsoppdrag. Vi bruker en rekke forskjellige plattformmer og måleinstrumenter for å overvåke hav- og kystområdene. Forskningsfartøyene er fortsatt vår viktigste datainnhøstingsplattform, men annen teknologi som autonome undervannsfarkoster (AUV og glidere) og ubemannede overflatefarkoster (USV), flygende droner, kablede observatorier på bunnen og bøyer utgjør en stadig økende del av datainnhøstingen. Dette gjøres i samspill med avanserte hav- og kystmodeller for å få god dekning i tid og rom. Instituttet samler også inn og analyserer store mengder prøver fra marint miljø, eksperimenter og sjømat.

Havforskningsinstituttet har en omfattende datainnhøsting årlig for å opprettholde kunnskapsnivået om økosystemene og fiskeribestandene. Trål er et viktig redskap for å samle inn prøver og data om fiskebestandene. Figur 3.3 viser posisjonene der forskningsfartøyene våre samt innleide fiskefartøyer trålte, enten ved bunnen eller i de pelagiske vannmassene.

Figur 3.3

Figuren viser hvor Havforskningsinstituttets forskningsfartøy og leiefartøy har trålt enten ved bunnen (bunntårl) eller i vannmassene (pelagisk trårl) for å samle marine data.

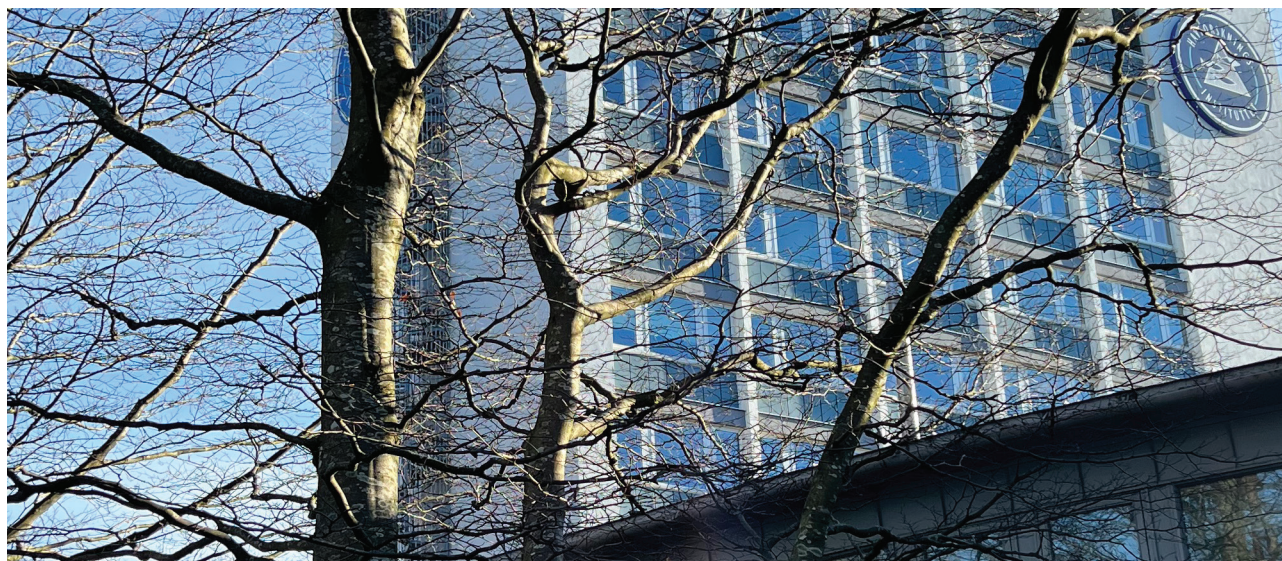
TABELL.3.5 STYRINGSPARAMETERE FOR DELMÅL DATA

Styringsparameter	Resultatoppnåelse 2025
Antall datasett som er gjort tilgjengelig	For 2025: 121 Totalt: 3943
Antall datasett som er publisert med Digital Object Identifier	For 2025: 62 datasett Totalt: på HI 2086
Tid fra innsamling av dataene til de er gjort tilgjengelig for nedlastning	1 måned
Areal kartlagt for gyte- og oppvekstområder for fisk	Tokt gjennomført i 2025, men etterarbeid ikke ferdigstilt.
Areal kartlagt for forvaltningsrettede naturtyper og funksjonsområder for viktige arter	Ny indikator. Metodeutvikling og bestemmelse av definisjoner er startet opp.
Antall nedlastinger av datasett*	Unike filer: 667.633 Enkeltfiler: 3.423.382
Antall siteringer av datasett**	For 2025: 114 siteringer Totalt: 1083 siteringer

* Med unike filer menes antall unike filer som er lastet ned. Enkeltfiler er et tall som viser totalt antall filnedlastninger av HI sine data. Ettersom noen unike filer blir lastet ned flere ganger, er dette tallet for enkeltfiler normalt høyere enn for unike filer. ** Med sitering av datasett menes hvor mange ganger HI sine datasett har blitt benyttet og sitert i offentlig publiserte forskningsartikler.

3.3. PRIORITERTE TILTAK OG BESTILLINGER I 2025

Kapittelet gjør rede for bestillinger i tildelingsbrevets kapittel 5.1 og 5.2 per tematisk kjerneområde.

3.3.1 KJERNEOMRÅDE BÆREKRAFTIG FISKERI

Havforskningsinstituttet skal kontinuerlig utvikle kunnskapsgrunnlaget for fiskeriforvaltningen med sikte på gode høstingsregler, mer presise bestandsberegninger og en økosystembasert tilnærming til ressursforvaltningen for dagens og fremtidige generasjoner.

I 2025 har vi utviklet kunnskapsgrunnlaget for fiskeriforvaltningen med sikte på gode høstingsregler, mer presise bestandsberegninger og en økosystembasert tilnærming til ressursforvaltningen. Vi har effektivisert arbeidet med evaluering av forvaltningsstrategier gjennom styrket programvare og arbeidsprosesser. Dette er en bevisst strategisk satsing for imøtekomme økt behov for slike evalueringer som en del av beste praksis innen bestandsvurderinger og kvoterådgivning. Vi forventer også økt hyppighet av slike evalueringer fremover på grunn av klimaendringer. I 2025 har vi startet metoderevisjoner for torsk og hyse i Barentshavet sammen med russiske forskere.

Havforskningsinstituttet startet opp igjen arbeidet med å rapportere en samlet ressursoversikt. Dette arbeidet ble rapportert i februar 2026 som *Ressursoversikten 2026*. Rapporten gir en oversikt over tilstanden for de 46 kommersielle bestandene som Norge høster av i henhold til Fiskeridirektoratets sine målsetninger. Samlet bestandstørrelse var oppe i nær 35 millioner tonn i toppåret 2013, mens vi i 2025 er på det laveste punktet i hele denne tidsserien, omtrent halvparten av toppåret. Det har vært en nedgang i mengden pelagisk fisk, og dette gjenspeiles i fangstene. Mengden bunnfisk har vært mer stabil, og etter høye fangster i midten av perioden er fangstene nå på omtrent samme nivå som i starten av tidsserien. Biomassen av skalldyr har vært nokså stabil i perioden, men inkluderer ikke data på krill i Sørishavet. Skalldyrfangstene har hatt en stor økning. Dette er særlig drevet av krillfiskeriene, men snøkrabbe har også bidratt. Flere av de kommersielt viktigste bestandene har dårlig rekruttering av ungfisk, særlig innen pelagiske bestander. Rapporten viser også at en god del bestander beskattes høyere enn det nivået som gir det høyeste langtidsutbytte. Havforskningsinstituttet tar sikte på at ressursoversikten blir en årlig leveranse fra og med 2026.

I pilotprosjekt om levendelagring av makrellstørje ble det gjennomført et tokt i oktober. Der var mye fisk å se sent i sesongen, men rask og uberegnelig adferd hos størjen gjorde forholdene for fangst og levendelagring vanskelig. I 2026 vil man starte toktet tidligere og bruke erfaringene fra 2025 til å komme videre.

Instituttet har hatt stor innsats på lange og brosme, uer og blåkveite i 2025 i tråd med ekstrabevilgningen til disse bestandene i revidert statsbudsjett. Denne innsatsen har blant annet resultert i at en ny modell er godkjent for uer gjennom metoderevisjon. En ny metode er også tatt i bruk for å sy sammen all toktinformasjon til toktindekser for snabeluer og vanlig uer. Dette er generell metodikk som nå tas i bruk på tilsvarende måte for andre arter som blåkveite, brosme og lange.

Vi har prioritert å videreføre studiene av effekter av verneområder for hummer, og metodeutvikling når det gjelder effekter av ulike typer bevaring, f.eks. kysttorsk. Det er også planlagt oppfølging av overvåking av økosystemtilstand for de stengte områdene i Oslofjorden. Det ble høsten 2025 gjennomført sammenstilling av data og noe kartlegging i Oslofjorden for å ha sammenligningsgrunnlag for å studere effekten av vern.

Instituttet har styrket arbeidet med økosystembasert forvaltning og der har blant annet vært fokus på situasjonen i Nordsjøen, der beiting fra hyse og hvitting er sannsynlig årsak til rekordlave bestander av tobis og øyepål. Det er oversendt et notat om dette til Fiskeridirektoratet.

3.3.2 KJERNEOMRÅDE BÆREKRAFTIG AKVAKULTUR

Havforskningsinstituttet skal kontinuerlig utvikle kunnskapsgrunnlaget for havbruksforvaltningen og slik bidra til å tilrettelegge for høyest mulig verdiskaping fra akvakultur innenfor bærekraftige rammer.

I 2025 har instituttet prioritert å styrke kunnskapsgrunnlaget knyttet til dyrevelferd, utslipp fra akvakultur og hvilken påvirkning næringen har på miljø, ville bestander, viktige økosystemtjenester og andre aktører og næringer.

Havforskningsinstituttets største og viktigste publikasjon innen akvakultur er den årlige *Risikoreport norsk fiskeoppdrett*. Rapporten undersøker miljøeffekter av akvakultur og identifiserer risikofaktorer og kunnskapsbehov for økt bærekraft og dyrevelferd i norsk havbruk. Risikovurderingen danner grunnlag for prioritering innen overvåking, datainnhenting fra næring og forvaltning, samt egne forsøk. Vi har prioritert overvåkingen av lus på vill laksefisk, og tilknyttet forsøksaktivitet og arbeid med vitenskapelige modellering. I tillegg til landsdekkende overvåking, har instituttet utført forsøk i utvalgte områder og i laboratorier for å styrke kunnskapen om effekter av lus på ulike arter av laksefisk. Instituttet koordinerer en omfattende overvåking av rømt laksefisk i elvene som grunnlag for risikovurdering og tiltak, og overvåker virusmitte fra oppdrett til vill laksefisk. Et sentralt element her er detaljerte studier i elvelaboratoriet i Etne-elva som gir presis kunnskap om effekter på villaks og sjøaure.

Omfanget av lokaliteter for laksefisk og et økende omfang av torskeoppdrett medfører økte konflikter mot både naturverdier og fiskeri. Til tross for den store havbruksaktiviteten er store deler av kysten ikke kartlagt. Det trengs effektstudier for å kunne si noe om konsekvenser av havbruk for sårbar natur. Prosjektet *Coastwatch* bidrar til dette ved å se på nye og mer effektive metoder for datainnsamling i

kysten, videreutvikling av kystmodeller, utarbeiding av bedre kartløsninger for tilgjengeliggjøre kunnskap, modellprodukter og data. Samtidig har en hatt en forsiktig oppstart av arbeid med marine grunnkart i kystsonen og annen naturkartlegging. Instituttet har i 2025 oppsummert kunnskapen om effekter av lakseoppdrett og torskeoppdrett på kysttorsksbestander i egne rapporter. HI har brukt økosystemmodeller for å kvantifisere effekter av utslipp fra havbruksanlegg. Resultatene har både inngått i den årlige risikovurderingen og i rapporter bestilt fra forvaltningen.

Havforskningsinstituttet har utviklet nye modeller for å vurdere optimal lokalisering og effekter av ny teknologi på lusesmitte og annen smitte, både mellom anlegg og mot vill laksefisk. Modellene har bl.a. blitt benyttet i samarbeidsprosjektet *Rødt til grønt Vestland*, der en har kvantifisert mulige effekter av null-lus-teknologi på strategisk utvalgte lokaliteter.

Det blir tatt i bruk nye metoder som nedsenka merder og lukkede merder for å redusere lakselusproblemet. Havforskningsinstituttet har prioritert studier av dyrevelferd i disse systemene, samt dokumentasjon på miljøeffektene av bruk av ny teknologi. Samtidig jobbes det med å utvikle modellsystemer som kan fremme erstatning, reduksjon og forbedring av dyreforsøk (3R) innen havbruksforskning.

For å få bedre oversikt over både miljøeffekter og problemstillinger knyttet til dyrevelferd er en avhengig av god datafangst fra havbruksnæringen. Instituttet har derfor prioritert arbeidet med å forbedre dataløypene fra Fiskeridirektoratet og Mattilsynet. HI har startet et arbeid med disse, samt Veterinærinstituttet, om standardisering og dataflyt for å få pålitelige data fra næringen om antall og dødelighet i oppdrettsanleggene. I 2025 har HI videre prioritert å videreutvikle velferdsindikatorerne i Laksvelstanden, og å bruke disse inn mot ulike operasjoner i næringen som mekanisk avlusning. Dette inngår i HI sitt arbeid med veiledere til Mattilsynet og næringen.

Havforskningsinstituttet har utviklet en egen veileder for manuell lusetelling (AutoSOP), og arbeider med å beskrive korrelasjonen mellom AutoSOP-metoden og automatisk lusetelling. Dette er informasjon som er viktig for Mattilsynet når de skal vurdere de ulike automatiske lusetellingsteknologiene, og om disse kan brukes som erstatning for manuell telling. Nøyaktige data på antall kjønnsmodne hunnlus i merdene er sentrale inngangsdata i Trafikklyssystemet, og vil bli avgjørende ved eventuell innføring av bærekraftige lusekvoter i lakseoppdrett.

Som kunnskapsoppbygging om effekter av havbruk til havs har instituttet målt miljøforhold gjennom et helt år i Norskerenna sør, og plassert ut målerigger på Frøyabanken og Trænabanken. Dette gir et viktig kunnskapsgrunnlag når en skal vurdere ulike løsninger og lokasjoner av anlegg for havbruk til havs.

3.3.3 KJERNEOMRÅDE TRYGG OG SUNN SJØMAT

Havforskningsinstituttet skal bidra til kunnskapsgrunnlaget for å ivareta og fremme betydningen av bærekraftige akvatiske matsystem for matsikkerhet og ernæring. Instituttet skal synliggjøre hvordan kunnskap om havmiljø ses i sammenheng med trygg og sunn sjømat og klimaendringer.

I 2025 har HI bidratt med kunnskapsgrunnlag til nytte- og risikovurderinger av tang og tare, som ny marin art i norsk matproduksjon. HI har gitt støtte til Mattilsynets råd til forbrukere, samt faglig underlag til EU-kommisjonens utkast til maksimumsgrenser for bly, kadmium, uorganisk arsen, kvikksølv og jod i tang og tare. HI har også bidratt til å videreutvikle Codex-standarden for tang- og tareprodukter.

I tillegg har HI levert kunnskapsstøtte, prøvetaking og laboratorieanalyser av tang og tare til Mattilsynets overvåking av jod. HI har gitt data til Mattilsynet, som har bidratt til EU sitt regelverk, som videre ble endret slik at lavtrofiske organismer (som tang og tare) enklere kan tas i bruk i sjømatproduksjon. Resultatet ble presentert av Mattilsynet under «Regelverksfrokost» på konferansen «Samfunnsoppdrag: bærekraftig fôr» i Oslo 2025.

Instituttet skal bidra med kunnskap som kan dokumentere om sjømat som eksporteres er trygg og sunn. Prøvene er «portvoktere» for sjømatens tilgang til norsk og utenlandsk marked. HI skal sørge for å ha en tilstrekkelig kunnskapsbase om komponentene i sjømaten til grunn for en forvaltning som ivaretar norske forpliktelser. I 2025 har HI prioritert vurderinger knyttet til innføring av nytt regelverk for villfanget sjømat. Instituttet har vurdert 43 arter, og gitt råd om hvilken art og i hvilket omfang denne bør overvåkes.

HI har samlet data om forekomst av en rekke plantevernmidler og soppgifter i laksefôr, i tillegg til innhold av plantevernmidler i fôr og laksefilet. De fleste plantevernmidler ble ikke funnet i overvåking av oppdrettslaks. HI har bidratt til data om forekomst av alle PFAS-former i fôr og fôringredienser. Instituttet har utviklet en overføringsmodell for PFAS i oppdrettslaks som kan brukes i utviklingen av EØS-regelverk for PFAS i laksefôr. HI er en del av EFSA's ekspertgruppe om PFAS i mat fra produserte dyr.

HI har undersøkt risiko ved bruk av fiskeslam som fôrsubstrat til insekter, som igjen kan brukes som fôringrediens til laks. Sirkulær bruk av slam kan føre til en oppkonsentrering av organiske miljøgifter i insekter, med nivåer som overstiger dagens øvre grenseverdier etablert for fôr i EU/Norge.

Instituttet skal synliggjøre kunnskap om havmiljø som må sees i sammenheng med trygg og sunn sjømat og klimaendringer. I 2025 har HI fått kvalitetssikret en økosystemmodell der transport av tungmetallet kadmium i næringskjeden ble identifisert, og for første gang ble det funnet sammenheng mellom ulike klimaparameter og akkumulering av tungmetallet kadmium i sjømat. Dette verktøyet vil være utgangspunkt for påvisning av andre miljøgifter og sammenheng mellom havmiljø og trygg og sunn sjømat. HI har tatt i bruk «in real time» fjernmålingsdata for å undersøke sammenhenger mellom klimaendringer og potensiell oppblomstring av *Vibrio*-bakterier. Bakteriene lever i sjøvann og kan ved vedvarende høye badetemperaturer forårsake infeksjoner hos badende gjennom åpne sår. HI har identifisert mikroplast i marine sedimenter, og fant at de lette plastpolymerene dominerte i åpent hav. Det er foreløpig uklart om dette har sammenheng med funn av de samme polymertypene i sjømat.

I samarbeid med internasjonalt ledende fagmiljøer har instituttet utviklet og forbedret metoder for screening av ukjente miljøgifter, samt målrettet kvantifisering av nye forurensende stoffer. Omfattende undersøkelser har gitt ny kunnskap om nivåer av ulike PFAS og plasttilsetningsstoffer i miljø, fôr og sjømat. Blant annet ble det påvist lave nivåer av ni ulike PFAS-forbindelser i fem norske havområder fra Nordsjøen til nord for Svalbard.

HI har i 2025 vist at geléfisk-parasitten *Kudoa* er på fremmarsj langs norskekysten og at den nå også forekommer i kysttorsk, skrei og brosme. Alle viste tydelige tegn på at fisken får konsistens som gele etter avliving, såkalt geléfisk. Geléaktig fisk er uegnet som mat og kan ikke omsettes. HIs samlede overvåkingsdata på villfisk (ca. 20 år) tyder på at Kuduas spredning kan tilskrives klimaendringer.

Havforskningsinstituttet bidrar faglig og har sekretariatsfunksjon i det globale handlingsnettverket under FNs ernæringstiår. HI har bl.a. vært sekretariat ved det årlige nettverksmøte i FNs sine lokaler i FAO i Roma, i forbindelse med CFS-uken (Committee on World Food Security week). Arbeidet ses i sammenheng med FNs havforskningstiår.

Havforskningsinstituttet har på oppdrag for Nærings- og fiskeridepartementet gjort rede for ressursbruk, finansiering og fremtidige behov knyttet til innretningen på overvåkings- og kartleggingsprogrammene på sjømatområdet. Instituttet vurderer dagens omfang av disse som mangelfullt og instituttet anbefaler at omfanget styrkes fremover. Analyseomfanget er fundamentet for å sikre fremtidig omsetning / eksport av trygg norsk sjømat, samt fremskaffe data på næringsstoffer for fremtidige nytte-risiko vurderinger.

3.3.4 KJERNEOMRÅDE ØKOSYSTEMER OG MENNESKELIG PÅVIRKNING

Økosystemene langs kysten påvirkes av klimaendringer og menneskelig aktivitet. Havforskningsinstituttet skal framskaffe kunnskap om de marine ressursene og miljøforhold langs kysten og hvordan havbruk, fiske og annen menneskelig aktivitet – inkludert landbasert aktivitet – påvirker økosystemene og viktige økosystemtjenester.

De marine økosystemene er helt sentrale for høsting av fisk og akvakultur, dvs. produksjonen av trygg og sunn sjømat, før og ingredienser. Havforskningsinstituttet prioriterer arbeidet med å forbedre regional og lokal rådgivning.

En viktig satsing i 2025 har vært utvikling av Havtrykk-løsningen. Her sammenstiller en sektorintensitet, tilhørende påvirkningsfaktorer, fordeling av økosystemkomponenter og deres følsomhet til de aktuelle påvirkningsfaktorer på et 1x1 km gitter for hele norskekysten. En vil sette sektorspesifikk kunnskapsutvikling og risikovurdering i kontekst av samlet påvirkning og marin arealplanlegging. HI har vurdert menneskelig aktivitet og samlet påvirkning for fire akvakultur-produksjonsområder ved bruk av Coast-Risk-metoden. Tjenesten er utviklet for å svare opp utfordringer i kystforvaltningen for både NFD, fylker og kystkommuner. Dette skjer i tett samarbeid med Faglig forum og utvalgte kystkommuner og skal munne ut i såkalte risikokart. Den interaktive kartløsningen skal videreutvikles, og brukere (både fra forskning og forvaltning) gis anledning til å velge områder og hvilke sektorer og påvirkningsfaktorer som skal med i analysene. Kartløsningen er i første omgang en pilot for særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) ved kysten fra Lofoten og nordover og de nordlige havvindområdene.

Klimaendringene påvirker økosystemene bredt og på forskjellige måter i de forskjellige hav- og kystområdene. I 2025 har HI jobbet med å gjøre instituttets rådgivning mer robust for klimaendringer, og vi har også utviklet et bredt anlagt Innspill til store satsinger 2027 for klimainformert rådgivning. Havforskningsinstituttet har skrevet flere vitenskapelige artikler om effekter av klimaendringer på marine økosystem og bestander. Det har vært til dels store endringer de siste årene med hetebølger i overflatevannet, særlig langs kysten i nord og i Barentshavet. Der er også redusert mengde mellomstort dyreplankton i Norskehavet og i Barentshavet som gir dårligere fødetilbud til planktonspisende fisk.

Det er utviklet en rapport om status og trender for norske tareskoger, restaureringsmetoder som er testet i Norge, og status for restaurering i dagens forvaltning. Restaurering av tareskog er en omfattende og tidkrevende prosess. Men selv om betydelige kunnskapshull og risiko knyttet til restaureringstiltak er avdekket, er størst risiko knyttet til å ikke gjennomføre tiltak for å restaurere tapt tareskog.

Ressursbruk innen kjerneområdene bærekraftig akvakultur, fiskeri, økosystem og trygg og sunn sjømat

Tabell 3.6 viser fordelingen på de ulike satsingsområdene over årene 2023-2025. Innen data hadde *Bærekraftig høsting* hav størst innsats i 2025 med 304,6 MNOK, innen forskning var innsatsen størst innen *Bærekraftig akvakultur* med 183,5 MNOK og innen rådgivning var *Bærekraftig høsting* hav størst med 53,6 MNOK.

Når en sammenstiller dette for de 4 kjerneområdene i 2025 utgjør dette 346 MNOK for *Bærekraftig akvakultur*, 570 MNOK for *Bærekraftig høsting*, 461 MNOK *Økosystem og påvirkning*, samt 118 MNOK for *Trygg og sunn sjømat*. I tillegg kommer øvrig aktivitet innen *Marin utviklingsforskning* på 267 MNOK.

TABELL 3.6 FORBRUK (1000 KR) I FORSKNINGS- OG RÅDGIVNINGSPROGRAMMER I 2023-2025 FORDELT PÅ FAGOMRÅDER, SAMT DELMÅLENE DATA, FORSKNING OG RÅD

Del-mål	År	Bærekraftig akvakultur	Bærekraftig høsting hav	Bærekraftig høsting kyst	Marint miljø hav	Marint miljø kyst	Marin utviklingsforskning	Trygg og sunn sjømat	Sum
Data	2025	112 651 (6%)	304 558 (17%)	73 979 (4%)	157 679 (9%)	89 931 (5%)	87 417 (5%)	41 208 (2%)	867 423 (49%)
	2024	109 458 (7%)	280 749 (18%)	57 504 (4%)	124 826 (8%)	68 153 (4%)	70 826 (4%)	30 215 (2%)	741 731 (47%)
	2023	119 391 (8%)	261 680 (18%)	67 204 (5%)	118 149 (8%)	60 676 (4%)	59 585 (4%)	32 737 (2%)	719 422 (49%)
Forskning	2025	183 497 (10%)	81 782 (5%)	37 358 (2%)	77 527 (4%)	64 855 (4%)	128 108 (7%)	57 471 (3%)	630 600 (36%)
	2024	169 951 (11%)	78 451 (5%)	24 807 (2%)	67 544 (4%)	49 816 (3%)	114 299 (7%)	52 480 (3%)	557 348 (35%)
	2023	144 682 (10%)	75 161 (5%)	27 115 (2%)	60 124 (4%)	38 831 (3%)	112 214 (8%)	37 121 (3%)	49 5248 (34%)
Råd	2025	50 239 (3%)	53 606 (3%)	19 204 (1%)	48 929 (3%)	21 759 (1%)	51 183 (3%)	19 457 (1%)	264 378 (15%)
	2024	47 966 (3%)	52 762 (3%)	14 337 (1%)	42 883 (3%)	17 652 (1%)	91 261 (6%)	15 472 (1%)	282 334 (18%)
	2023	44 326 (3%)	61 973 (4%)	22 169 (2%)	41 066 (3%)	17 620 (1%)	49 166 (3%)	23 676 (2%)	259 996 (18%)

Tabell 3.7 gir en oversikt over bruken av bevilgningen på kap. 923, post 22 – Fiskeriforskningsavgiften (FFA). Totalbruken av FFA midler var lavere enn i 2024 og 2023. I hovedsak er det nivået på bestandsovervåking som har blitt redusert, blant annet knyttet til redusert hvalovervåking. Det har vært en økning i bruk av FFA innen observasjonsmetodikk. Dette er knyttet til bruk av FFA midler på endringsprosjektet *Ny overvåkingsmetodikk (NEMO)*.

TABELL 3.7 BRUK (1000 KR) AV FISKERIFORSKNINGSAVGIFTEN (FFA)

Aktivitet	2023	2024	2025
Bestandsovervåking	120 668	132 175	107 208
Redskapsutvikling	10 342	3 040	4 532
Observasjonsmetodikk og utstyr	9 200	12 460	16 150
Rådgivning	24 200	11 447	6 537
Fangstsampling (Referanseflåten m.m.)	41 000	43 334	50 065
Økologi	6 394	3 985	8 686
Trygg og sunn sjømat	14 695	13 245	14 120
Totalt	226 499	219 686	207 298

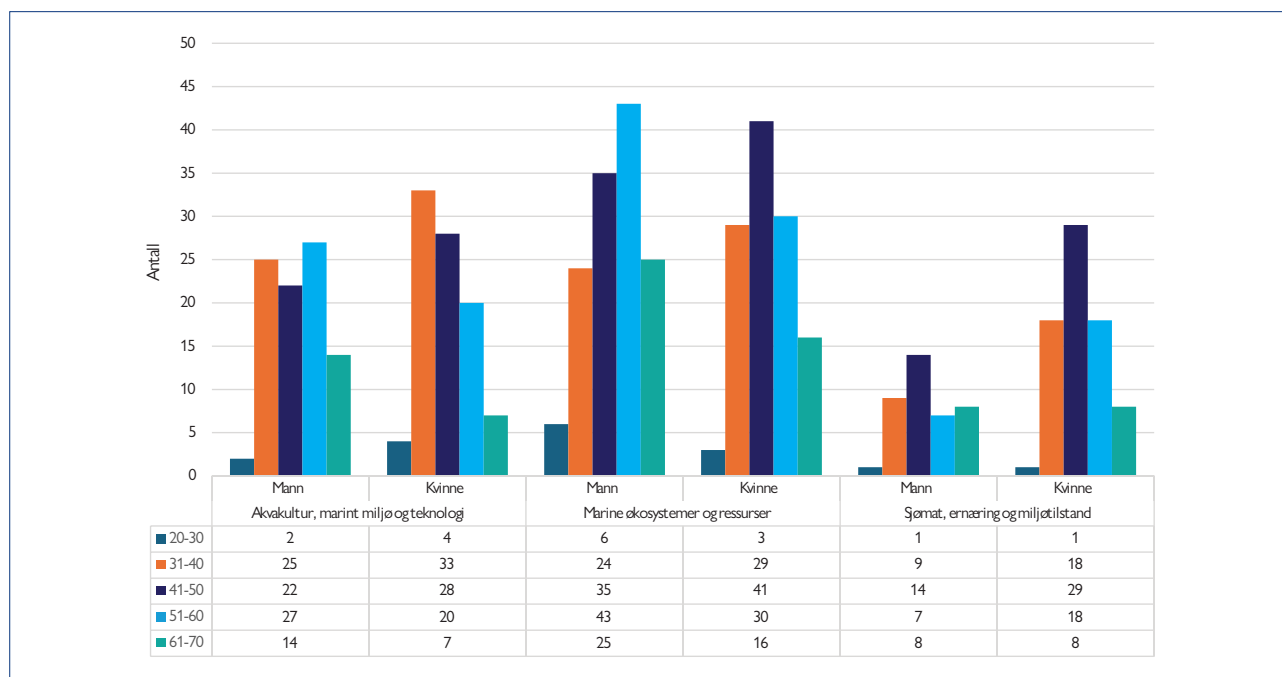
Utviklingen i FoU-timetall er vist innenfor HI sine tre forskningsavdelinger (tabell 3.8). De representerer alle forskningsgruppene og de ti laboratoriene som leverer timer inn i prosjektene. Tallene fra 2023 til 2025 viser at medianen for FoU-timer for forskningsfaglig personell er meget god og stabil (80 % fakturerbar tid for 2025, beregnet etter SSBs tall om 1695 timer som et årsverk). Innretning av prosjektportefølje for et gitt år vil kunne skape noe variasjon mellom avdelingene. Utnyttelse av vitenskapelig kapasitet er det faktisk registrerte antall FoU timer i forhold til den forventede FoU-kapasiteten. Når beregningen gjøres for de tre forskningsavdelingene Marine økosystemer, Akvakultur, og Sjømat og Ernæring er utnyttelsesgraden 98 %.

TABELL 3.8 MEDIAN FOU-TIMER PER FORSKNINGSÅRSVERK (2023-2025) FORDELT PÅ VÅRE TRE FAGAVDELINGER

Median FoU-timer	2023	2024	2025
Avd. Akvakultur, marint miljø og teknologi	1317	1274	1266
Avd. Marine økosystemer og ressurser	1329	1406	1396
Avd. Sjømat, ernæring og miljøtilstand	1380	1324	1320
Avdelingenes samlede median	1331	1351	1362

Antall ansatte kvinner og menn fordelt på aldersgrupper i de 3 forskningsavdelingene er vist i figur 3.4. Samlet er det 547 ansatte i disse avdelingene. Kjønnfordelingen varierer noe mellom avdelingene med 90 mot 92 (menn vs. kvinner) i Akvakultur, marint miljø og teknologi, 133 mot 119 i Marine økosystem og ressurser, og 39 mot 74 i Sjømat, ernæring og miljøtilstand. Hovedtyngden av ansatte i disse avdelingene er i aldersgruppen 41–50 år med 169 ansatte, mens 78 ansatte er i aldersgruppen 61–70 år.

Andel FoU-stillinger med doktorgrad på Havforskningsinstituttet er 98 %.

Figur 3.4 Antall ansatte fordelt på forskningsavdelinger, kjønn og alder (bistillinger inngår ikke i tallgrunnlaget).

3.3.5 PRIORITERTE TILTAK INNEN INFRASTRUKTUR

Infrastruktur på land

Havforskningsinstituttet har sammen med Fiskeridirektoratet bidratt til Statsbyggs forprosjekt for samlokalisering av nytt bygg på Dokken i Bergen. Statsbygg gjennomfører forprosjektet etter oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet. Instituttet har deltatt med betydelige ressurser i brukerdiallog, optimalisering av løsninger, samt i å finne kostnadsreduserende tiltak. Viktige funksjoner knyttet til fremtidig havovervåkning er i byggeprosjektet flyttet til senere byggetrinn. Det er startet en prosess med å løse behovet ved leie.

Det er knyttet betydelig risiko til å opprettholde driften av Havforskningsinstituttets lokaler Nordnesboder. Byggene har dårlig brannsikkerhet, ventilasjon og står på grunn som er i bevegelse. I byggene har HI viktige laboratorier for forskning og rådgiving. HI har kontinuerlig tiltak mot svakhetene i byggene, men det viktigste tiltaket innebærer at instituttet får nye lokaler.

Instituttet har i 2025 arbeidet med effektiv arealutnyttelse for kontorer. Et større leieforhold for ca. 70 kontorplasser er avviklet. Arealbehovet er tilpasset et redusert antall ansatte/årsverk.

Kapasitetsutnyttelsen på forskningsstasjoner (merder og kar) var 67% i 2025. Utnyttelse av forsøksfasiliteter på stasjonene er begrenset av biologiske forhold som gyting, ved at det for de fleste enheter kun gjennomføres en sesong pr år. Så nær som alle forsøksfasiliteter har vært i bruk minst en gang i året.

TABELL 3.9 ANTALL ANSATTE PER LOKALITET VED ÅRSSLUTT

	Bergen	Tromsø	Flødevigen	Matre	Austevoll	Fartøy **	Total
2025	661	84	48	34	39	157	1023
2024	666	85	48	34	40	147	1020
2023	667	89	47	42	40	157	1042
2022	701	86	48	42	41	169	1087

Ikke med i oversiktene: eksterne, timelønnede, lærlinger. ** I 2025 overtok HI driften av fartøyet H.U. Sverdrup II.

Infrastruktur på sjø – rederi

Fartøyene som opereres av Havforskningsinstituttet. Foto: Havforskningsinstituttet.

Rederiavdelingens hovedoppgaver er å bemanne, vedlikeholde og operere fartøyer som eies eller drives av HI, holde rederi og fartøy sertifisert for de fartsområder fartøyene skal operere samt å anskaffe, vedlikeholde og betjene vitenskapelig utstyr og instrumenter.

Rederiet leverer skipsdøgn med instituttets egne og samarbeidende institusjoners forskningsfartøy. I det store har leveransen vært meget god, kun noen ytterst få toktdøgn er tapt på grunn av forhold som egen avdeling har ansvar for.

1. juli overtok HI driftsansvaret for Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI) sitt skip HU Sverdrup II, etter at driften tidligere har vært utført av private rederier. Overtagelsen har gitt HI økt volum på skipsdriften og gjort det mulig å oppnå flere stordriftsfordeler.

Omtrent 45% av avdelingens innsats er rettet mot toktdøgn som skal benyttes for HIs egen virksomhet, det resterende fordeler seg på Norad, UiB, UiT, Polarinstituttet, Kartverket, FFI og Nord Universitet (i avtagende økonomisk størrelse).

2025 ble et gjennombruddsår for HI sin omstilling, ved operasjoner med fjernstyrte båter (USV Sounder). 51 båtdøgn ble gjennomført der båtene blir fjernstyrt fra et operasjonssenter på land i Bergen. Båtene har blitt driftsteknisk stabile og det er etablert gode rutiner for sikker navigering og kontinuerlig bruk av ekkolodd. Det arbeides videre med dataflyt fra sensoren til brukerne på land og på forskningsskipene. USV-ene har tilstrekkelig sjødyktighet til at god datafangst er sannsynlig så lenge transektene er innenskjærs.

Det er en stor utfordring for Havforskningsinstituttet at forskningsskipet G.O. Sars har mange komponenter som er på slutten av levetiden, etter drift i over 20 år. Dette fører til eskalerende driftskostnader og redusert driftsstabilitet.

Forskningsskipet G.M. Dannevig har nådd sin tekniske levealder og tas ut av HIs rederi juni 2026.

Det har vært en nedgang i antall toktdøgn fra 2023 til 2025 (Tabell 3.10). Nedgangen sees både på egne fartøy, og i totalt antall toktdøgn. Det er en betydelig nedgang på 700 persontoktdøgn i perioden.

TABELL 3.10 ANDRE HOVEDTALL FORSKNINGSINFRASTRUKTUR REDERI

Andre hovedtall	2023	2024	2025
Antall toktdøgn totalt inkl. leiefartøy	2397	2140	2279
Toktdøgn på egne fartøy	1467	1304	1294
Persontoktdøgn	9835	9768	9139
Døgn med fjernstyrt båt	0	15	51
Utnyttelsesgrad fartøy	100%	100%	100%

Rederiet har økt antall ansatte med en stilling på Seksjon for Fartøydrift i forbindelse med at Havforskningsinstituttet overtok som operatør for fartøyet HU Sverdrup.

TABELL 3.11 ANSATTE I REDERI

Rederi	Bergen	Tromsø	Fartøy	Totalt
Ansatte Fartøydrift	9	1	157	167
Ansatte Fartøyinstrument	34	0	0	34
Ledelse				1
Totalt	44	1	157	202

4. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

4.1 ORGANISASJONSUTVIKLING, EFFEKTIV OG SIKKER DRIFT

Hovedinstruksen for Havforskningsinstituttet av februar 2026 er fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet i henhold til gjeldende reglement for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten. Instruksen beskriver ansvarsfordelingen mellom Havforskningsinstituttet og departementet, og mellom instituttet og andre virksomheter. Instruksen beskriver også instituttets formål, rolle og faste oppgaver. Mer spesifikke styringssignaler og krav gis i de årlige tildelingsbrevene.

Utover hovedinstruksens fastsetting av samfunnsoppdrag styre Havforskningsinstituttet av mål- og resultatstyring som overordnet prinsipp.

Med bakgrunn i *Reglement for økonomistyring i staten* §4 og §14 og bestemmelsene pkt. 2.4, gjennomfører Havforskningsinstituttet systematiske internkontroller. Samtlige administrative seksjoner er involvert i dette arbeidet, som omfatter årlige risikovurderinger og gjennomføring av konkrete kontroller. Kontrollene gjennomføres i linjen. Tilnærmingen til internkontrollen er utformet for å gi rimelig sikkerhet om måloppnåelse innenfor satte mål og resultatkrav, korrekt regnskapsrapportering, effektiv ressursbruk og etterlevelse av lover og regler. Det er utarbeidet felles maler for gjennomføring og dokumentasjon. Havforskningsinstituttet vurderer at styringen og kontrollen i virksomheten er god, og at internkontrollen fungerer effektivt. Vurderingen bygger på dokumenterte risikovurderinger og ledelsens gjennomganger gjennom året.

Instituttets kvalitetssystem er basert på hovedprinsippene i ISO 9001. Utover dette ivaretar kvalitets systemet bestemmelser i en rekke andre regelverk, bl.a. for internkontroll, HMS og informasjons-sikkerhet. Hendelsesrapportering og risikovurderinger skjer fortløpende. I tillegg gjennomføres det årlige revisjoner og ledelsens gjennomgang der dette er et krav.

Havforskningsinstituttet fikk for 2023 revisjonsberetning med forbehold knyttet til bokføringen av eksternfinansiert virksomhet. Dette er hovedsakelig knyttet til at prosjektstyringssystemet ikke er integrert med regnskapsystemet. I 2024 ble det igangsatt en rekke tiltak for å forbedre rutinene knyttet til regnskapsbehandlingen av den eksternfinansierte virksomheten. Instituttet har derfor innledet en dialog med DFØ for å se på mulighetene for å innlemme prosjektoppfølgningen i deres løsninger. Konsulenthuset PwC har evaluert dagens økonomimodell og gitt forslag til forbedringer. På bakgrunn av de vurderingene som ble gjort av HI sin økonomimodell i 2024, har HI i 2025 samarbeidet med DFØ for å utvikle en ny løsning for prosjektøkonomi. Arbeidet er omfattende, og vil fortsette også inn i 2026. En ny løsning vil være et viktig tiltak for utviklingen av virksomhetsstyringen.

4.2 ANDRE FORUTSETNINGER OG KRAV

Havforskningsinstituttet har oppdrag og samarbeid med mange ulike organisasjoner, samt andre statlige virksomheter. Mye kommer gjennom søknader til bl.a. Forskningsrådet, EU, FHF og regionale forskningsfond. I vedlegg 2 vises eksterne samarbeidspartnere etter beløp, totalt 509 mill. kroner.

Havforskningsinstituttet inngår avtaler som sikrer full kostnadsdekning. Avtalene er også utformet slik at instituttet får håndtert utgifter som kan oppstå dersom gjennomføringen av et avtalt oppdrag ikke går som planlagt.

Sikkerhet og beredskap

Instituttet har et beredskapssystem som ivaretar de hendelser og situasjoner instituttet har pålagt å ha beredskap for, samt hendelser som er identifisert gjennom risikovurderinger. Beredskapsplanen holdes oppdatert, og det avholdes beredskapsøvelser jevnlig. I 2025 har vi gjennomført mindre øvelser innen brann, rømning og varsling. Rederiavdelingen øver regelmessig på håndtering av kriser. Det har ikke oppstått hendelser eller øvelser som har gjort det nødvendig å sette opp krisestab.

For å arbeide systematisk med sikkerhet har HI et kvalitets- og HMS-system som strukturerer arbeidet i henhold til arbeidsmiljøloven og skipssikkerhetsloven. Systemet er bygd opp i henhold til relevante ISO-standarder. Rederiavdelingen ble revidert av DNV mot krav stilt i ISM-koden, ISO 9001 og ISO 14001, hvorpå alle sertifikater ble fornyet.

Det har ikke vært alvorlige personskader eller hendelser som har medført betydelig arbeidsrelatert sykefravær.

Likestilling og mangfold

Likestilling i form av andelen ansatte kvinner og menn har vært relativt stabil i perioden 2020-2025, med rundt 41–42 % kvinner (Tabell 4.1). Lønnsmessig ligger kvinner i snitt på ca. 93 % av menn. Det er tilnærmet lik andel kvinner og menn innen deltid og midlertidige stillinger, med litt høyere andel midlertidige blant kvinner. Andelen deltid og midlertidighet har sunket for begge kjønn i perioden 2020 til 2025. Sykefraværet er relativt stabilt over tid, og noe høyere blant kvinner enn menn. Andelen kvinner i fødselspermisjon har økt, og er en del høyere enn for menn.

TABELL 4.1 LIKESTILLINGSSKJEMA (GJENNOMSNIITT PER ÅR)

Kalen-der-år	Antall ansatte*	Andel menn	Andel kvinner	Kvinnens lønn i % av menns lønn	Deltid		Midlertidige		Legemeldt fravær		Foreldrepermisjon	
					Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
2025	1189	59,2 %	40,8 %	92,8 %	3,8 %	3,7 %	7,7 %	9,7 %	3,7 %	4,8 %	0,4 %	2,8 %
2024	1171	57,9 %	42,1 %	93,3 %	3,8 %	3,9 %	7,7 %	12,6 %	3,4 %	4,8 %	0,7 %	2,9 %
2023	1226	59,4 %	40,6 %	93,3 %	4,4 %	3,8 %	8,5 %	13,7 %	3,5 %	4,2 %	0,8 %	1,7 %
2022	1263	59,0 %	41,0 %	92,5 %	4,7 %	3,9 %	10,6 %	18,0 %	3,3 %	4,1 %	0,4 %	1,7 %
2021	1251	59,2 %	40,8 %	92,3 %	4,9 %	3,9 %	11,8 %	17,6 %	3,4 %	4,0 %	0,6 %	1,8 %
2020	1206	58,7 %	41,3 %	91,8 %	4,5 %	5,0 %	13,0 %	17,7 %	3,8 %	4,6 %	0,2 %	1,3 %

* Antall beregnes som unike forekomster i løpet av perioden. Dersom en person har vært midlertidig ansatt i deler av perioden og så gått over til fast ansettelse, vil de telles med både som midlertidig- og fast ansatte i perioden der overgangen skjer.

Rekruttering av ansatte med funksjonsnedsettelse

Havforskningsinstituttet deltar i Helt med, og har gjennom denne ordningen to fast ansatte i tilrettelagte stillinger for arbeidstakere med funksjonsnedsettelse eller lærevansker. Det ble ikke rekruttert noen nye ansatte med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i 2025.

Kompetanseutvikling

Havforskningsakademiet er Havforskningsinstituttets aktive verktøy for strategisk kompetanseutvikling. Akademiet jobber for en bevisst, systematisk og strategisk satsing på kompetanse. Gjennom egen kursportal gir akademiet opplæring, kurs og sertifisering for pliktkompetanse i laboratorier, tokt og feltarbeid, bruk av maskiner og infrastruktur, og annet innen forskningsfag, administrasjon og digitalisering.

Grønn omstilling og bærekraft

I Havforskningsinstituttets strategi legges det til grunn at instituttet skal drive bærekraftig og redusere fotavtrykket fra egne aktiviteter. Instituttet tar utgangspunkt i nasjonale klima- og miljømål for bærekraftarbeidet. Overordnet bidrar instituttet kontinuerlig til økt bærekraft gjennom hovedmålet om å være en ledende kunnskapsleverandør for forvaltningen av levende marine ressurser og sjømat, nasjonalt og internasjonalt.

Samlet utslipp av CO₂ fra rederidriften i 2025 domineres av forbruket av drivstoff til skipene. Totalt ble det forbrent 12 500 kubikkmeter diesel, korresponderende med vel 33 tusen tonn CO₂. Hls andel av skipsdriften utgjør 13,5 tusen tonn utslipp av karbondioksid. Utslipet er redusert som følge av enkle og relativt billige tiltak. For Johan Hjort er drivstofforbruket substansielt redusert som følge av introduksjon av batteripakke. Det er imidlertid ingen vesentlig forbedring av utslippstallene fra 2024 til 2025.

Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimautslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Havforskningsinstituttet arbeider målrettet med bærekraft gjennom sine sertifiseringer som Miljøfyrtårn, ISO 14001 og ISM-koden. Dette er viktige verktøy for instituttets miljøledelse. Som en del av det systematiske og helhetlige arbeidet, settes det opp årlige handlingsplaner med tydelige miljømål og tiltak. Klimaregnskapet synliggjøres ved rapportering.

Våre ansatte deltar aktivt i Havforskningsinstituttets miljøarbeid og bidrar med engasjement og faglig kompetanse som styrker instituttets bærekraftinnsats.

TABELL 4.2 HAVFORSKNINGSINSTITUTTETS KLIMAGASSUTSLIPP I TONN CO₂-EKVIVALENTER FOR 2025

Scope 1. Virksomhetens direkte utslipp	13 625,17 t CO ₂ e
Scope 2. Indirekte klimagassutslipp fra energiforbruk	188,01 t CO ₂ e
Scope 3. Indirekte klimagassutslipp fra verdikjeden	1902,86 t CO ₂ e
Totalt utslipp fra virksomheten	15 716,04 t CO ₂ e
Utslipp av biogent CO ₂ (hentet Miljøfyrtårn)	137,78 t CO ₂ e

De største utslippene fra instituttet stammer fortsatt fra fartøydriften.

Andelen elektriske stasjonsbiler er økt, og en større del av tjenestekjøringen skjer nå med nullutslippskjøretøy. Klima- og miljøhensyn vektlegges ved alle anskaffelser, fra utstyr til tjenester.

I 2025 produserte solcelleanleggene ved forskningsstasjonene i Flødevigen og Austevoll til sammen 147739 kWh. Denne solenergien er brukt i den daglige driften av bygg og anlegg ved stasjonene.

Strengt retningslinjer for reisevirksomhet, kombinert med økt bruk av digitale løsninger for samhandling og opplæring, bidrar fortsatt til et stabilt og lavt CO₂-utslipp fra flyreiser. Økning i tokt og felt påvirker også reiseaktiviteten.

HI jobber også aktivt med sirkularitet gjennom gjenbruk av møbler, utstyr og tekstiler, samt en konsekvent politikk for kildesortering for å minimere naturpåvirkning.

TABELL 4.3 CO₂-UTSLIPP FRA FLYREISER I PERIODEN 2022 TIL 2025

Årstall	Utslipp
2022	1299 t CO ₂ e
2023	1191 t CO ₂ e
2024	1132 t CO ₂ e
2025	1546 t CO ₂ e

Planer for klima og bærekraft:

- Prioritere videre implementering og bruk av digitale løsninger og nye arbeidsmetoder for å redusere reisebehov og utslipp.
- Fortsette å styrke sirkulære tiltak, kildesortering og miljøvennlige anskaffelser.
- Følge opp energiproduksjon fra egne solcelleanlegg og vurdere ytterligere tiltak for energioptimalisering.

HI gjennomfører en teknologisk og digital omstilling innen overvåkingsmetodikk som på sikt forventes å bidra til:

- Økt andel energi fra lavutslippskilder.
- Mindre behov for oppvarmet areal og effektivisering av energibruk i bygg og laboratorier.
- Overgang fra store, mannskapsintensive fartøy til mindre fartøy som gir bedre forhold mellom utslipp og nytte.
- Mer systematisk bruk av ubemannede plattformer og sensorer (AUV, USV, ROV), samt droner og satellitter for datainnsamling.
- Økt bruk av modellering og ny metodikk.
- Bedre samspill med fiskeflåten for effektiv prøvetaking og deling av data.

Redusere konsulentbruken

Tilgangen på kvalifisert IT-personell er begrenset, og Havforskningsinstituttet er inne i en omfattende digital omstilling. Bruken av konsulenter må ses i lys av behovet for både kapasitet og spesialisert kompetanse i denne perioden. Havforskningsinstituttet kjøpte i 2025 ikke tjenester fra kommunikasjonsbransjen.

TABELL 4.4 KONSULENTBRUK 2020–2025

År	Utgift kjøp konsulenttenester	Beregnet årsverk	Andel av lønnskostnader
2025	32,3 mill. kr	12,6	3,0 %
2024	27,6 mill. kr	10,8	2,5 %
2023	8,6 mill. kr	3,4	0,8 %
2022	4,7 mill. kr	1,7	0,5 %
2021	5,8 mill. kr	2,2	0,6 %
2020	4,1 mill. kr	1,6	0,5 %

5. VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Foto: Havforskningsinstituttet.

Teknologioptimist brukes om de som mener at ny teknologi (alene) skal hjelpe oss ut av eldrekrise, klima- og naturkrise og andre kriser som måtte oppstå. Optimisme er bra, og ny teknologi blir viktig, men det er ikke nok. Som samfunn må vi også ta noen tøffe prioriteringer. Vi må være forberedt på at enkelte velferdsgoder kan bli redusert eller til og med forsvinne. Samtidig må vi trappe kraftig opp innsatsen for ikke-prissatte verdier som altfor ofte er blitt tatt for gitt – for eksempel økosystemtjenestene vi får fra intakte marine økosystemer, som vi trenger for rene og rikholdige kyst- og havområder.

Havforskningsinstituttet er helt sentralt når det gjelder å sikre sistnevnte. I dag har våre forskere – takket være bredden i fag, disipliner og datamengder – en tverrfaglig forståelse få kan matche. Når denne forståelsen omsettes til kunnskap, råd og tjenester, står samfunnet bedre rustet til å ta riktige valg i forvaltningen av havet. Og det haster. Den siste tiden har geopolitiske spenninger tatt mer plass i risikobildet. Framskrivningene vi gjør ved instituttet gir grunn til uro. Når krig og konflikt kommer i tillegg til andre sterke påvirkningsfaktorer, kan økosystemene i verste fall bryte sammen. Det er en framtid ingen ønsker seg. Det er nå vi må iverksette tiltak for å unngå det.

Med dette i tankene trappes HIs satsing på nye tjenesteområder opp. Bare det siste året har det skjedd viktige KI-framskritt som gjør det enklere å tilby nærmest skreddersydde tjenester til kommuneplanleggere, saksbehandlere i fylkene og andre som trenger kunnskap om kyst og hav. Til nå har kontakten vår med kystkommuner og -fylkeskommuner vært mer sporadisk, men vi har notert oss behovene der og i andre sektorer. Innen kort tid gjør vi selvbetjeningstjenestene Havtrykk, OptiLok og den oppdaterte sjømatdatabasen tilgjengelige – samtidig som vi fører instituttet helt inn i KI-alderen.

Framover skal vi sørge for at de nye brukergruppene på en enkel og funksjonell måte får tilgang til kunnskapen vår. Målet er å standardisere tjenestetilbudet på en måte som er effektiv både for dem og for oss, og som ikke minst sikrer bærekraftige beslutninger. Samlet styrker vi de ulike forvaltningsnivåene på en måte som også gir verdi for samfunnet som helhet.

Det må også sies at HI alltid har levert tjenester. De nye tjenestene blir en del av den utvidede og styrkede rådgivningsfunksjonen ved HI. De i hermetegn «enkle» rådene – råd som i stor grad bygger på kjente størrelser – skal vi i mye større grad få automatisert. Det vil frigjøre mer tid og kompetanse til de store spørsmålene, der samfunnet må veie ulike hensyn, for eksempel havvind versus fisk eller mineralbehov versus naturverdier i dyphavet.

Teknologi er et middel, ikke målet. Målet er å levere bedre og flere tjenester med samme eller helst færre ressurser (det inkluderer også miljøfotavtrykk). Når vi nå begynner å få mer digital infrastruktur på plass, blir det også bedre løp for datadeling. Dermed kan vi i større grad utnytte potensialet i data fra andre aktører som uansett er på havet. Det er ikke rasjonelt at HI skal være «selvforsynt» med data, men vi må vite om det finnes data bare vi kan eller bør samle inn.

Ved HI er det en klar målsetting at det vi effektiviserer gjennom endringsprosjektene våre skal føres inn i nye tjenesteområder. Derfor er det viktig at vi faktisk evner å frigjøre ressurser – ikke holde på for lenge med gammel og ny metodikk side om side – og bidra til rasjonell datafangst fra havet. Det ansvaret tar vi seriøst. Men det er også viktig å minne om at det er et kollektivt ansvar å sikre bærekraftig forvaltning av våre kyst- og havområder, og at det koster. Det kan ikke underslås at det finnes en grense for hvor lenge HI kan levere det samme, eller helst mer, for mindre. Det koster å opprettholde en verdensledende havforvaltning, og framover må vi ta gode diskusjoner om hva HI skal finansiere på egen hånd og hva samfunnet må bidra med.

6. ÅRSREGNSKAPET

6.1 LEDELSESKOMMENTARER

Havforskningsinstituttet (HI) er et bruttofinansiert statlig forvaltningsorgan underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Instituttet skal være en ledende kunnskapsleverandør for forvaltningen nasjonalt og internasjonalt, innen høsting, akvakultur, sjømat og forvaltning av marine økosystem.

Havforskningsinstituttet har en fri og uavhengig rolle i alle faglige spørsmål.

Hovedkontoret ligger i Bergen, med en avdeling i Tromsø og forskningsstasjoner i Austevoll, Flødevigen og Matre. Instituttet forvalter en betydelig del av nasjonal marin forskningsinfrastruktur som laboratorier og forskningsfartøy.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement bortsett fra behandlingen av mottatte forskudd i kontantregnskapet. Utover nevnte utfordringer, gir årsregnskapet etter min vurdering et dekkende bilde av instituttets ressursbruk, økonomiske status og resultater for 2025.

Havforskningsinstituttet rapporterer sitt virksomhetsregnskap i henhold til de fastsatte statlige regnskapsstandardene. Regnskapet blir revidert av Riksrevisjonen. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato. Årsrapporten gjøres tilgjengelig innen 1. mai og publiseres på våre nettsider.

Vesentlige forhold ved virksomhetsregnskapet

HI har de siste årene reelt fått redusert driftsbudsjettet. Høyere inntekter fra fiskeriforskningsavgiften og oppdrag fra blant andre Energidepartementet knyttet til havvind har likevel gjort det mulig for instituttet å opprettholde aktivitetsnivået. Fremover vil økte kostnader og aktivitetsnivå, kombinert med reelt reduserte bevilgninger fra Nærings- og fiskeridepartementet, skape en situasjon som krever tydelige prioriteringer.

I 2025 var instituttets totale driftsinntekter 1 972 mill. kroner. Det er en økning på 77 mill. kroner (+ 4,1 %) fra 2024. Instituttet er tilfreds med å nå målsetningene knyttet til fremdrift i eksternfinansierte prosjekter.

Samlede lønnskostnader ble redusert fra 1085 mill. kroner i 2024 til 1083 mill. kroner i 2025. Nedgangen skyldes både færre ansatte og en lavere pensjonskostnad grunnet en stor nedgang i premiesatsen til Statens Pensjonskasse. Antall utførte årsverk er gått ned fra 950 i 2024 til 944 i 2025.

Andre driftskostnader er økt fra 730 til 791 mill. kroner fra 2024 til 2025. Økningen skyldes først og fremst økte reparasjons- og vedlikeholdskostnader, økte konsulentkostnader i forbindelse med digitalisering samt generell prisstigning.

Bevilgningsrapportering

Den samlede tildelingen til HI på kapittel 923 var på 1 957 mill. kroner i 2025, inkludert overføringer fra 2024. Dette er en økning på 131 mill. kroner fra 2024. Tidligere fikk HI tildelinger over to kapitler; kapittel 923 for instituttdriften og kapittel 926 for drift av forskningsfartøy. Fra og med 2025 er disse bevilgningen slått sammen og gis over kapittel 923.

Kapittel 923

HI har en samlet tildeling på post 01 i 2025 på 923,1 mill. kroner inkludert overføringer fra 2024. Det er 54,6 mill. kroner høyere enn året før for kapittel 923 og 926. HI har et mindreforbruk på post 01 på 53,6 mill. kroner. En stor andel av mindreforbruket skyldes at planlagte investering er blitt forskjøvet i tid grunnet lang bestillings- og leveringstid.

HI har mulighet for å belaste driftsutgifter i forbindelse med eksterne oppdrag under post 21 på 474,9 mill. kroner i 2025. Tilsvarende inntektskrav på kapittel 3923 er 478,8 mill. kroner. Havforskningsinstituttet gis fullmakt til å overskride bevilgningene under kap. 923, post 21 og post 23 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene under henholdsvis kap. 3923, post 01 og kap. 3923, post 02.

For 2025 ble det utgiftsført 571,6 mill. kroner på post 21, og det ble inntektsført 550,2 mill. kroner på kapittel 3923 post 01. I 2025 ble inntektene redusert med 88 mill. kroner og ført opp mot mellomværende, nærmere omtalt under. Netto mindreinntekt i 2025 ble dermed 25,4 mill. kroner.

Hovedregelen for bevilgningsregnskapet, som følger kontant- og bruttoprinsippet, er at innbetalinger skal rapporteres som inntekt i den perioden innbetalingen skjer. Etter et rent kontantprinsipp vil det dermed ikke oppstå mellomværende med statskassen.

I rundskriv R-101 datert 2.10.2019 ble det imidlertid spesifisert at 'Mottatte forskuddsbetalinger knyttet til prosjekter eller andre tidsbegrensede oppgaver' har unntak fra kontantprinsippet, og skal inngå som del av mellomværende med statskassen. For HI gjelder det spesifikt de eksternfinansierte FoU-prosjektene.

I årene 2020–2024 har HI ført slike forskuddsbetalinger etter hovedregelen, dvs. tatt de til inntekt og ikke som del av mellomværende med statskassen. Riksrevisjonen har gitt forbehold i 2023 og 2024 grunnet dette avviket. I 2025 er forskuddet på 88,0 mill. kroner ført opp mot mellomværende, og inntektene på inntektskapittelet er redusert tilsvarende. Dette gir for 2025 en isolert mindreinntekt på 25,4 mill. kroner når utgifts- og inntektskapittelet ses i sammenheng, hvor fullmakt til å overskride mot kontraktsfestede innbetalinger er benyttet.

For post 23 spesielle driftsutgifter fartøydrift har HI anledning til å belaste 211,4 mill. kroner. Tilsvarende inntektskrav på kapittel 3923 post 02 er 213,4 mill. kroner. For 2025 ble det belastet 282,5 mill. kroner på post 23. Tilsvarende inntekt på kapittel 3923 post 02 er 276,8 mill. kroner. Netto mindreinntekt i 2025 er dermed 7,7 mill. kroner, hvor fullmakt til å overskride mot kontraktsfestede innbetalinger er benyttet.

Samlet tildeling på post 22, fiskeforskningsavgiften (FFA) er 312,5 mill. kroner i 2025, inkludert overføringer fra 2024. Posten har et mindreforbruk på 105,2 mill. kroner. HI er pålagt å holde igjen en reserve på minimum 10 mill. kroner for å ta høyde for variasjon i avgiftsinntektene. Årsaken til mindreforbruket er langt større inntekter fra fiskeriforskningsavgiften enn det som opprinnelig var bevilget i statsbudsjettet (214,8 mill. kroner). Planlagt bruk av bevilgningen var tilpasset opprinnelig bevilgning. HI søker om å få overført mindreforbruket til 2026.

Nils Gunnar Kvamste
administrerende direktør

RESULTATREGNSKAP

Resultatregnskap	Note	31.12.2025	31.12.2024
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	1 132 261 335	1 151 220 720
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	737 924 235	682 726 372
Salgs- og leieinntekter	1	101 829 630	55 328 542
Andre driftsinntekter	1	79 481	5 479 357
Sum driftsinntekter		1 972 094 681	1 894 754 991
Driftskostnader			
Varekostnader		24 642 075	9 418 364
Lønnskostnader	2	1 083 342 276	1 085 033 939
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	72 883 076	70 914 128
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	0	0
Andre driftskostnader	5	791 353 064	729 541 140
Sum driftskostnader		1 972 220 491	1 894 907 571
Driftsresultat		-125 810	-152 580
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	188 101	178 115
Finanskostnader	6	62 291	25 535
Sum finansinntekter og finanskostnader		125 810	152 580
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	0	3 000 000
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		0	3 000 000
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

BALANSE – EIENDELER

Eiendeler	Note	31.12.2025	31.12.2024
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	27 243 902	3 748 248
Sum immaterielle eiendeler		27 243 902	3 748 248
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	2 644 104	2 756 104
Maskiner og transportmidler	4	70 112 394	60 441 198
Forskningsfartøy	4	385 006 876	414 508 763
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	192 904 191	184 288 826
Anlegg under utførelse	4	48 363 772	33 885 865
Sum varige driftsmidler		699 031 338	695 880 756
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	9	28 689	20 000
Sum finansielle anleggsmidler		28 689	20 000
Sum anleggsmidler		726 303 929	699 649 004
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	10	6 105 567	11 415 866
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		6 105 567	11 415 866
II Fordringer			
Kundefordringer	11	75 172 468	52 354 662
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	12	129 808 398	109 991 374
Andre fordringer	13	23 935 559	25 268 222
Sum fordringer		228 916 425	187 614 258
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	14	3	10 329 501
Kontanter og lignende	14	131 324	131 324
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		131 327	10 460 825
Sum omløpsmidler		235 153 319	209 490 949
Sum eiendeler		961 457 248	909 139 953

BALANSE – STATENS KAPITAL OG GJELD

Statens kapital og gjeld	Note	31.12.2024	31.12.2023
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapskapital		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7 A/B	506 237 652	493 815 606
Sum avregninger		506 237 652	493 815 606
Sum statens kapital		506 237 652	493 815 606
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Langsiktig del av gjeld	15	11 500 000	0
II Annen langsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		104 599 804	96 961 749
Skyldig skattetrekk		45 012 954	36 216 869
Skyldige offentlige avgifter		29 275 776	27 568 261
Avsatte feriepenger		79 594 797	74 388 879
Mottatt forskuddsbetaling	12	87 998 352	80 423 460
Annen kortsiktig gjeld	15	97 237 913	99 765 129
Sum kortsiktig gjeld		443 719 596	415 324 347
Sum gjeld		455 219 596	415 324 347
Sum statens kapital og gjeld		961 457 248	909 139 953

REGNSKAPSPRINSIPPER

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Havforskningsinstituttet har som bruttobudsjettert virksomhet en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter, inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Havforskningsinstituttet resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler virksomheten en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50.000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Fartøy, der Havforskningsinstituttet har prosjektansvar for byggeprosessen, men som eies eller skal eies av andre, balanseføres som anlegg under utførelse. Når prosjektene avsluttes blir fartøyene tatt ut av balansen ved direkteføring av balansepostene «Anlegg under utførelse» og «Statens kapital».

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Utgifter vedrørende bruk av egne ansatte blir kostnadsført.

Investeringer i aksjer og andeler

Investeringer i aksjer og andeler er balanseført til kostpris på anskaffelsestidspunktet.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler / langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdninger av varer og driftsmateriell

Beholdninger omfatter varer for salg og driftsmateriell som benyttes i eller utgjør en integrert del av virksomhetens offentlige tjenesteyting. Innkjøpte varer og driftsmateriell er verdsatt til anskaffelseskost ved bruk av metoden først inn, først ut (FIFO). Varer under tilvirkning gjelder salgbar fisk og er vurdert til laveste av tilvirkningskost og netto realisasjonsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger.

Valuta

Bankinnskudd i euro blir vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Norges Banks daglige spotkurs per 31.12 blir lagt til grunn.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og framgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten er periodisert og presentert etter samme prinsipp (SRS) som de er bokført.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsipp

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Havforskningsinstituttet omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Havforskningsinstituttet tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank nullstilles ved overgang til nytt regnskapsår.

NOTE 1 DRIFTSINNETEKTER

	31.12.2025	31.12.2024
Inntekt fra bevilgninger *		
Inntekt bevilgninger	524 665 954	606 838 679
Inntekt bevilgninger FFA - Fiskeriforskningsavgift	207 296 080	219 687 014
Inntekt bevilgninger fartøydriфт	275 533 479	262 544 778
Inntekt fra belastningsfullmakter	124 765 822	62 150 250
Sum inntekt fra bevilgninger	1 132 261 335	1 151 220 720
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	123 687 055	124 452 114
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	261 876 920	223 557 561
Tilskudd fra EU	28 943 879	27 373 370
Rederi - refusjon fartøydriфт	276 046 931	267 922 247
Andre tilskudd og overføringer	47 369 450	39 421 080
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	737 924 235	682 726 372
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	100 864 668	54 722 259
Salgsinntekt, avgiftsfri	964 962	606 283
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	0	0
Leieinntekter	0	0
Andre inntekter	0	0
Sum salgs- og leieinntekter	101 829 630	55 328 542
Andre driftsinntekter		
Gevinst / tap (-) ved avgang av anleggsmidler	0	99 600
Andre inntekter	79 481	5 379 757
Sum andre driftsinntekter	79 481	5 479 357
Sum driftsinntekter	1 972 094 681	1 894 754 991

*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

NOTE 2 LØNSKOSTNADER, ÅRSVERK OG ANDRE YTELSE

	31.12.2025	31.12.2024
Lønn	814 511 758	795 425 798
Feriepenger	82 114 130	76 975 585
Arbeidsgiveravgift	127 379 348	129 886 190
Pensjonskostnader*	73 764 291	96 591 213
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-34 725 247	-34 591 835
Andre ytelser	20 297 996	20 746 988
Sum lønnskostnader	1 083 342 276	1 085 033 939

*Premiesatsen for arbeidsgiverandelen er ifølge siste premieprognose 8,9 % for 2025. Tilsvarende for 2024 var 11,9 %.

Antall utførte årsverk hittil i år:	944	950
Lønn og andre ytelser til virksomhetsleder	1 915 981	1 648 741

Avtalt årslønn frå 1/1 2025 (2024) 1 800 000 (1 720 000).

I kontrakten mellom leder og NFD punkt 8: "Retrettstilling" fremgår det at arbeidsgiver (NFD) er forpliktet til å tilby lederen annet passende arbeid i relevant etat/institusjon eller departement etter åremålets utløp. Videre fremgår det at lederen ikke har rett til avtalt etterlønn.

NOTE 3 IMMATERIELLE EIENDELER

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse*	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	6 506 312	0	6 506 312
Tilgang i året	0	24 324 738	24 324 738
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	6 506 312	24 324 738	30 831 050
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	2 758 064	0	2 758 064
Ordinære avskrivninger i året	829 084	0	829 084
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Bokført verdi pr 31.12.2025	2 919 164	24 324 738	27 243 902

* Tilgang i året gjelder utvikling av programvare.

NOTE 4 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner, anlegg og transportmidler	Forskningsfartøy	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	610 000	2 800 000	107 527 402	693 668 532	479 108 599	33 885 865	1 317 600 398
Tilgang i året	0	0	7 086 383	2 114 710	27 702 462	39 240 653	76 144 207
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	-90 862	0	-5 435 955		-5 526 817
Fra anlegg under utførelse	0		9 717 300	0	15 045 446	-24 762 746	0
Anskaffelseskost	610 000	2 800 000	124 240 223	695 783 242	516 420 552	48 363 772	1 388 217 789
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0	30 308 893	0	30 308 893
Nedskrivninger i året	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	653 896	47 086 204	279 159 770	264 510 881	0	591 410 750
Ordinære avskrivninger i året	0	112 000	7 132 487	31 616 596	33 192 909	0	72 053 992
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0		-90 862		-4 496 321	0	-4 587 183
Bokført verdi per 31.12.2025	610 000	2 034 104	70 112 394	385 006 876	192 904 191	48 363 772	699 031 338
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	25 år lineært	3-15 år lineært	5-40 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	
Avhendelse av varige driftsmidler							
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
- Bokført verdi solgte anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap (-)	0	0	0	0	0	0	0

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	31.12.2025	31.12.2024
Husleie	116 523 315	118 175 435
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	3 531 040	3 051 334
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	26 533 880	24 617 019
Drivstoff fartøy og felt	109 096 947	107 743 029
Leie fartøy, datasystem, maskiner og lignende	89 719 318	95 140 641
Mindre utstyrsanskaffelser *	78 066 501	56 585 743
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv. **	119 265 746	99 475 145
Konsulent tjenester ***	32 247 875	27 524 425
Kjøp av andre fremmede tjenester	86 346 685	79 981 915
Reiser og diett	52 874 905	46 665 651
Tap og lignende	1 249 270	0
Øvrige driftskostnader	75 897 582	70 580 803
Sum andre driftskostnader	791 353 064	729 541 140

* Økning av kostnader til mindre utstyrsanskaffelser skyldes blandt annet innkjøp av et større antall autonome bøyer og akustisk utstyr som utplasseres i hav/sjø. Levetiden anses å være kortere enn 3 år.

** Økning av kostnader i reparasjon og vedlikehold skyldes i stor grad vedlikehold av fartøyene.

*** En stor del av konsulent tjenestene gjelder økt satsing på digitalisering. I tillegg til kostnadsførte konsulent tjenester er 24,325 mill. kroner aktivert som immatrielle eiendeler under utførelse (se note 3).

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløse, inventar, verktøy o.l.	Fartøy	
Varighet inntil 1 år		29 250 882	3 119 144	2 942 240	17 024 369	52 336 635
Varighet 1-5 år	22 830 269	14 393 327			43 803 295	81 026 891
Varighet over 5 år		72 879 106				72 879 106
Kostnadsført leiebetaling for perioden	22 830 269	116 523 315	3 119 144	2 942 240	60 827 664	206 242 632

NOTE 6 FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

	31.12.2025	31.12.2024
Finansinntekter		
Renteinntekter	180 996	178 115
Valutagevinst (agio)	7 105	0
Sum finansinntekter	188 101	178 115
Finanskostnader		
Rentekostnad	51 957	25 525
Valutatap (disagio)	10 334	10
Sum finanskostnader	62 291	25 535

NOTE 7 A SAMMENHENG MELLOM AVREGNING MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN (BRUTTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER)

A) Avregnet med statskassen

	31.12.2025	31.12.2024	Endring
Avregnet med statskassen	506 237 652	493 815 606	12 422 046

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter, er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik balansens resultat.

Endring i avregnet med statskassen			
Konsernkontoer i Norges Bank			
	Konsernkonto utbetaling		-2 101 011 864
	Konsernkonto innbetaling		1 001 797 163
	Netto trekk konsernkonto		-1 099 214 701
Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)			
	- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer		0
	+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer		0
Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen			
	+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)		1 132 261 335
	- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)		-131 149 378
	+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)		85 689 389
Andre avstemmingsposter			
	- Økning finansielle anleggsmidler ved emisjon (underkonto 1990, note 9)		-8 689
	Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto		-12 422 046
	Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen		0
	Sum endring i avregnet med statskassen*		-12 422 046

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med sum i endringskolonnen ovenfor.

NOTE 7 B SAMMENHENG MELLOM AVREGNING MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN

B) Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2025	31.12.2025	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	27 243 902	0	27 243 902
Varige driftsmidler	699 031 338	0	699 031 338
Sum	726 275 240	0	726 275 240
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	28 689	0	28 689
Sum	28 689	0	28 689
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	6 105 567	0	6 105 567
Kundefordringer	75 172 468	0	75 172 468
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	129 808 398	0	129 808 398
Andre fordringer	23 935 559	734 012	23 201 546
Bankinnskudd, kontanter og lignende	131 327	247 303	-115 976
Sum	235 153 319	981 315	234 172 004
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Langsiktig del av gjeld	-11 500 000	0	-11 500 000
Sum	-11 500 000	0	-11 500 000
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-104 599 804	0	-104 599 804
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-45 012 954	-45 012 954	0
Skyldige offentlige avgifter	-29 275 776	-4 179 085	-25 096 691
Avsatte feriepenger	-79 594 797	0	-79 594 797
Mottatt forskuddsbetaling *	-87 998 352	-100 490 013	12 491 660
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse **	0	-28 567 054	28 567 054
Annen kortsiktig gjeld	-97 237 913	-89 502	-97 148 411
Sum	-443 719 596	-178 338 608	-265 380 989
Sum	506 237 652	-177 357 293	683 594 944

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

* Mottatt forskuddsbetaling i kolonnen for mellomværende med statskassen 100,49 mill. kroner skriver seg fra bokførte forskudd FoU prosjekt jmf. note 12, 88 mill. kroner, mottatt gave 15 mill kroner jmf. note 15, og gjennomstrømningsmidler - 2,51 mill. kroner jmf. artskontorrapporten.

** Avsatt pensjonspremie inngår som del av mellomværende med statskassen da regnskapsføringen representerer unntak fra kontantprinsippet (ref R-101 pkt 5.1.1. a). I bokført avregning inngår akonto fakuraer fra SPK i leverandørgjeld.

NOTE 8 INNKREVINGSVIRKSOMHET OG ANDRE OVERFØRINGER TIL STATEN

	31.12.2025	31.12.2024
Avgifter og gebyr direkte til statskassen	0	3 000 000
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	3 000 000

* Beløpet for 2024 gjaldt dagbøter i forbindelse med anskaffelser.

NOTE 9 INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER

	Ervervsdato	Antall aksjer**	Eierandel**	Stemmeandel**	Årets resultat i selskapet*	Balanseført egenkapital i selskapet*	Balanseført verdi kapitalregnskap**	Balanseført verdi virksomhetsregnskap**
Aksjer								
Vestlandets innovasjonsselskap AS	22.12.2004	28 689	7,5 %	7,5 %	-3 119 633	10 169 028	20 000	28 689
Bokført verdi pr 31.12.2025							20 000	28 689

* Tall fra årsregnskapet 2024.

** Aksjeemisjon foretatt i desember 2024 er innarbeidet i regnskapet for 2025. Antall aksjer med pålydene 1 krone er økt fra 20 000 til 28 689, eierandel og stemmeandel er økt fra 5,9 % til 7,5 %. I statens kapitalregnskap er aksjeposten bokført med historisk kost på 20 000 kroner.

NOTE 10 BEHOLDNING AV VARER OG DRIFTSMATERIELL

	31.12.2025	31.12.2024
Anskaffelseskost		
Råvarer og innkjøpte halvfabrikata	189 430	929 204
Varer under tilvirkning	0	5 618 624
Innkjøpte varer (ferdigvarer) og driftsmateriell	5 916 137	4 868 038
Sum anskaffelseskost	6 105 567	11 415 866
Ukurans		
Sum ukurans	0	0
Sum beholdning av varer og driftsmateriell	6 105 567	11 415 866

NOTE 11 KUNDEFORDRINGER

	31.12.2025	31.12.2024
Kundefordringer til pålydende	75 872 468	53 054 662
Avsatt til forventet tap (-)	-700 000	-700 000
Sum kundefordringer	75 172 468	52 354 662

NOTE 12 OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER OG MOTATT FORSKUDDSBETALING

	31.12.2025	31.12.2024
Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)		
Fartøydrift	0	0
FoU fra prosjektverktøy *	129 808 398	109 991 374
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	129 808 398	109 991 374
Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)		
FoU fra prosjektverktøy *	87 998 352	80 423 460
Sum mottatt forskuddsbetaling	87 998 352	80 423 460

* Det knyttet seg noe usikkerhet rundt klassifisering av balansestørelsene fra prosjektøkonomisystemet pr 31.12. 2024. Gjennomgang i 2025 avdekket at balansen var oppblåst med 3 599 523 kroner. 2024 tallene er justert for feilen i årets regnskap. Fordring og gjeld var rapporter med henholdsvis 113 590 897 og 84 022 983 i balansen for 2024.

NOTE 13 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	31.12.2025	31.12.2024
Forskuddsbetalt lønn	68 107	68 107
Reiseforskudd	297 321	466 958
Personallån	245 175	548 450
Andre fordringer på ansatte	0	0
Andre forskuddsbetalte kostnader *	18 760 447	19 538 764
Andre fordringer	4 582 721	4 645 943
Avsetning for tap på andre fordringer **	-18 212	0
Sum andre kortsiktige fordringer	23 935 559	25 268 222

* Beløpet gjelder i hovedsak periodisering av forskuddsfakturerte husleier.

** Beløpet gjelder lønsslån til en tidligere ansatt. Lånet er stilt i bero etter ØR 5.4.3.

NOTE 14 BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

	31.12.2025	31.12.2024
Nordea Eurokonto - ref note 15	3	10 329 501
Driftsforskudd fartøy	131 324	131 324
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	131 327	10 460 825

NOTE 15 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	31.12.2025	31.12.2024
Skyldig lønn	-123 367	-40 615
Annen gjeld til ansatte (avsetning tidssaldoer ol)	59 561 734	79 067 198
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	0
Avstemmingsdiff. ved rapportering til statsregnskapet	68 984	35 043
Påløpte kostnader	32 098 575	10 502 575
Samarbeidspartnere EU-prosjekt ref note 14	0	10 200 152
Forpliktelse *	3 500 000	0
Annen kortsiktig gjeld	2 131 987	772
Sum annen kortsiktig gjeld	97 237 913	99 765 129

* Forpliktelse gjelder mottatt gave på 15 mill. kroner til utvidelse stasjonen i Flødevigen. Etter prosjektplanen vil 3,5 mill kroner bli benyttet i 2026, de resterende 11,5 mill kroner vil bli benyttet i 2027 eller senere og er oppført som langsiktig forpliktelse.

PRINSIPPNOTE TIL ÅRSREGNSKAPET – FOR OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING OG ARTSKONTORRAPPORTERING

Årsregnskap for Havforskningsinstituttet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2025 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- d) Regnskapet følger kalenderåret (ettårsprinsippet).
- d) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret (fullstendighetsprinsippet).
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp (brutto-prinsippet).

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene.

Havforskningsinstituttet er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Havforskningsinstituttet har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

BEVILGNINGSRAPPORTERING

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2025

Utgifts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap per 31.12.2025	Merutgift (-) og mindretgift
0923	Havforskningsinstituttet	01	Driftsutgifter	A,B	923 062 000	869 454 348	53 607 652
0923	Havforskningsinstituttet	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	474 870 000	571 635 560	-96 765 560
0923	Havforskningsinstituttet	22	Fiskeriforskning og -overvåking	A,B	312 538 000	207 296 081	105 241 919
0923	Havforskningsinstituttet	23	Spesielle driftsutgifter, fartøy	A,B	211 423 000	282 525 201	-71 102 201
0923	Havforskningsinstituttet	45	Større utstyrsanskaffelser	A,B	35 229 000	17 076 865	18 152 135
0928	Annen marin forskning og utvikling	21	Spesielle driftsutgifter	B		21 546 714	
0900	NFD - Belastningsfullmakt - Akvariet	75	Tilskudd til særskilte prosjekter	B		5 440 000	
0118	UD- Nordområdetiltak mv	21	Driftsutgifter			8 500 000	
1420	KMD -Fellesoppgaver, forskning, internasj. arb.	21	Spesielle driftsutgifter	B		750 000	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			86 050 826	
1850	Belastningsfullmakt ED arb. med havind	21	Driftsutgifter	B		77 865 783	
Sum utgiftsført					1 957 122 000	2 148 141 379	

3923	Havforskningsinstituttet	01	Oppdragsinntekter		478 816 000	550 228 965	71 412 965
3923	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy	02	Oppdragsinntekter		213 426 000	276 826 944	63 400 944
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	1 834 351	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	129 315 027	
Sum inntektsført					692 242 000	958 205 287	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						1 189 936 092	
---	--	--	--	--	--	----------------------	--

Kapitalkontoer

60079901	Norges Bank KK/innbetalinger					1 001 797 163	
60079902	Norges Bank KK/utbetalinger					-2 101 011 864	
710710	Endring i mellomværende med statskassen					-90 721 391	
Sum rapportert						0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12.)

Konto	Tekst	31.12.2025	31.12.2024	Endring
626009	Vestlandets innovasjonsselskap AS	20 000	20 000	0
710710	Mellomværende med statskassen	-177 357 293	-86 635 902	-90 721 391

NOTE A FORKLARING AV SAMLET TILDELING OG UTGIFTER

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
092301 *	30 743 000	892 319 000	923 062 000
092321	0	474 870 000	474 870 000
092322	35 238 000	277 300 000	312 538 000
092323	0	211 423 000	211 423 000
092345**	27 078 000	8 151 000	35 229 000
Sum	93 059 000	1 864 063 000	1 957 122 000

* Tidligere 092601 Fartøydrift er fr 1/1 2025 slått sammen med 092301.

** Tidligere 092645 Fartøy-større utstyrsanskaffelser er fr 1/1 2025 slått sammen med 092345.

NOTE B FORKLARING TIL BRUKTE FULLMAKTER OG BEREKNING AV MULIG OVERFØRBART BELØP TIL NESTE ÅR

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindreutgift	Merinntekter/ mindreinntekter (-) iht. merinntekts- fullmakt	Innsparinger (-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp **	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten ***
092301	"kan nyttes under post 21"	53 607 652		-14 815 000	38 792 652	44 615 950	38 792 652
092321	"kan overføres"	-96 765 560	71 412 965	-29 567 000	-54 919 595	932 362 000	0
092322	"kan overføres"	105 241 919			105 241 919	519 300 000	105 241 919
092323	"kan overføres"	-71 102 201	63 400 944	-1 557 000	-9 258 258	415 106 000	
092345	"kan overføres"	18 152 135			18 152 135	33 014 000	18 152 135

* Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01–29, unntatt post 24, eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". **Se årlig rundskriv R-2 for mer informasjon om mulig overførbart beløp.

FORKLARING TIL BRUK AV BUDSJETTFULLMAKTER

Mottattebelastningsfullmakter

Havforskningsinstituttet har fått belastningsfullmakt på kapittel og post 928.21 på 21,640 MNOK. Av dette skal 19,200 MNOK gå til Mareano-programmet og 2,440 MNOK gå til instituttets oppfølging av det norske blå skog-nettverket.

Havforskningsinstituttet har fått belastningsfullmakt på kapittel og post 900.75 på 5,440 MNOK til dekning av husleiekostnader for bygg Akvariet i Bergen disponerer.

Havforskningsinstituttet har fått belastningsfullmakt fra Utenriksdepartementet i forbindelse med arbeid til internasjonale prosesser i Arktis og Antarktis. Det er stilt til rådighet 8,500 MNOK som belastes kapittel og post 118.21.

Havforskningsinstituttet har fått belastningsfullmakt fra Energidepartementet i forbindelse med arbeide innen hawind og forberedelse av hawindutlysning. Det er stilt til rådighet 45,500 MNOK, samt overføring av ubrukt belastningsfullmakt for 2024 på 52,086 MNOK som belastes kapittel og post 1850.21.

Havforskningsinstituttet har fått belastningsfullmakt på 0,750 MNOK fra Klima- og miljødepartementet, kapittel 1400 post 21. Fullmakten gjelder arbeid med prosjekt OSPAR.

Utgiftene er belastet i Statsregnskapet på de aktuelle kapittel og postene. Fullmakten kan ikke delegeres videre og kan ikke benyttes utover budsjettåret 2025.

Stikkordet «kan nyttes under post 21»

Havforskningsinstituttet har i tildelingsbrev fra NFD fått fullmakt til å dekke inn merutgift på kapittel og post 923.21 ved innsparing på kapittel og post 923.01 med 8.5 MNOK. Merutgiften har bakgrunn i mindreinntekt fra Norad/FAO under koronapandemien i 2020/2021. Grunnet ekstraordinære forhold er pålegget om å inndeke inn merutgiften trukket tilbake i 2025.

“Stikkordet «kan overføres»

Havforskningsinstituttet har totalt en merutgift på kapittel og post 923.21 på 96,766 MNOK.

Bevilgning på kapittel og post 923.22 gjelder fiskeriforskningsavgift. Mindreutgiften på 105,242 MNOK overføres.

Merutgift på 9,258 MNOK på kapittel og post 923.23 overføres på bakgrunn av fullmakt til å overskride mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger.

Bevilgning på kapittel og post 923.45 er knyttet til reinvestering av Lofoten Vesterålen kabel observatoriet og forsinket levering av USV fra Kongsberg Discovery. Mindreutgiften på 18,152 mill. kroner overføres til neste år.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Havforskningsinstituttet har i tildelingsbrev fra NFD fått fullmakt til å overskride bevilgningen som følger:

Merinntektsfullmakt: Fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 923, post 21 mot tilsvarende merinntekter under kap 3923, post 01 og å overskride bevilgningen under kap. 923, post 23 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3923. post 02.

Fullmakt til å overskride: Fullmakt til å overskride bevilgningene på kap. 923, post 21 og post 23 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene i 2025 under henholdsvis kap. 3923, post 01 og post 02. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2026 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

Fullmakt til å inngå avtaler om skadesløsholdelse: Havforskningsinstituttet gis fullmakt til, i de tilfeller det anses operasjonelt nødvendig, å inngå avtaler som innebærer at en part selv er ansvarlig for egen eiendom og personale i skadetilfeller hvor det etter alminnelig erstatningsrett vil være en annen part som er ansvarlig, med unntak for tilfeller der skaden er forvoldt ved grov uaktsomhet eller fortsett (knock for knock-prinsippet).

NOTE C OVERSIKT OVER BINDING PÅ FRAMTIDE ÅRS BEVILGNINGER**Avtaler om leie av kontorlokaler**

Gjenværende varighet per 31.12.	Årlig leibeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	755 132	870 754	0	870 754
Varighet 1–5 år	36 055 511	36 123 580	180 134 673	216 258 254
Varighet over 5 år	16 306 725	16 306 764	243 097 508	259 404 272
Totalt	53 117 368	53 301 098	423 232 181	476 533 280

Andre vesentlige leieavtaler*

Gjenværende varighet per 31.12.	Årlig leibeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	58 116 492	45 504 700	0	45 504 700
Varighet 1–5 år	34 776 324	37 308 709	118 225 309	155 534 018
Varighet over 5 år	25 108 127	25 108 388	472 538 148	497 646 536
Totalt	118 000 943	107 921 797	590 763 457	698 685 254

Vesentlige avtaler om kjøp av tjenester

Gjenværende varighet per 31.12.	Årlig leibeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på framtidige års bevilgninger
Varighet inntil 1 år	28 000 000	28 000 000		28 000 000
Varighet 1–5 år				0
Varighet over 5 år				0
Totalt	28 000 000	28 000 000	0	28 000 000

* Andre vesentlige leieavtaler gjelder leie av lokaler eks kontorlokaler, leie av fartøy med mer.

ARTSKONTORAPPORTERING

Oppstilling av artskontorapporteringen	31.12.2025	31.12.2024
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet*		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	649 630 462	654 887 510
Salgs- og leieinnbetalinger	72 039 112	49 279 110
Andre innbetalinger	105 205 339	68 009 356
Sum innbetalinger fra drift	826 874 913	772 175 976
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	1 099 914 552	1 058 234 353
Andre utbetalinger til drift	881 375 435	797 643 209
Sum utbetalinger til drift	1 981 289 987	1 855 877 562
Netto rapporterte driftsutgifter	1 154 415 074	1 083 701 586
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	188 101	219 204
Sum investerings- og finansinntekter	188 101	219 204
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	80 745 144	39 835 972
Utbetaling av finansutgifter	62 527	25 041
Sum investerings- og finansutgifter	80 807 671	39 861 013
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	80 619 570	39 641 809
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	0	3 000 000
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	-3 000 000
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	1 834 351	1 784 807
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	129 315 027	126 629 667
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	86 050 826	79 976 490
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-45 098 552	-48 437 984
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet	1 189 936 092	1 071 905 411
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	31.12.2025	31.12.2024
Fordringer på ansatte	610 603	1 083 515
Andre fordringer	123 410	40 615
Kasse	131 324	38 043
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	115 979	10 445 477
Gjennomstrømningsmidler (fordring/"-gjeld)*	2 508 340	-9 561 409
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-45 012 954	-36 216 869
Skyldige offentlige avgifter	-4 179 085	-5 595 694
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	-28 567 054	-46 834 538
Mottatte forskuddsbetalinger*	-102 998 352	0
Uidentifiserte innbetalinger og differanse på bank	-89 504	-35 042
Sum mellomværende med statskassen	-177 357 293	-86 635 902

* Av mottatt forskudd er 87,998 mill. kroner relatert til eksterntfinansierte FoU-prosjekter. Hovedregelen for bevilgningsregnskapet, som følger kontant- og bruttoprinsippet, er at innbetalinger skal rapporteres som inntekt i den perioden innbetalingen skjer. Etter et rent kontantprinsipp

vil det dermed ikke oppstå mellomværende med statskassen. I rundskriv R-101 datert 2.10.2019 ble det imidlertid spesifisert at "Mottatte forskuddsbetalinger knyttet til prosjekter eller andre tidsbegrensede oppgaver" har unntak fra kontantprinsippet, og skal inngå som del av mellomværende med statskassen fra regnskapsåret 2020. Frem til nå har Havforskningsinstituttet ført slike forskuddsbetalinger etter hovedregelen, dvs. tatt de til inntekt og ikke som del av mellomværende med statskassen. Riksrevisjonen har avgitt revisjonsberetning med forbehold i 2024 grunnet dette. Fra 2025 er forskuddet ført iht R-101, og avviket er derfor lukket. Feil rapportering av forskudd og inntekter i perioden 2020–2024 har ikke hatt reelle konsekvenser for virksomhetens likviditet da budsjettfullmaktene (se note B) gir rom for perodisering av inntekter og utgifter knyttet til den eksterntfinansierte aktiviteten. I tillegg følges også eventuelle kontantmessige netto merforbruk opp med tilsvarende inndekningskrav i påfølgende budsjettår, noe som bidrar til at instituttet samlet sett verken får fordeler eller ulemper av eventuelle netto kontantmessige merforbruk (som det er hjemmel for i budsjettfullmaktene, jf. note B). Forskuddet er i sin helhet ført mot tilskudd, overføringer og andre inntekter fra eksterne i 2025. Inntektene rapportert til statsregnskapet er derfor underrapportert med 80,423 mill. kroner i 2025 tilsvarende forskuddet pr 1/1 2025. Forskuddets størrelse påvirkes av utbetalingstidspunktet for ressursbruken i prosjektene. HI benytter seg i stor grad av kategorisatser for ressursbruk, og av den grunn er forskuddet som fremkommer i virksomhetsregnskapet benyttet som beste estimat for forskudd også i kontantregnskapet. Se note 12.

15 mill. kroner er gave fra Sør Fondet som delfinansiering av nytt bygg i Flødevigen. 3,5 mill kroner vil etter planen benyttes i løpet av 2026 og er oppført som kortsiktig forpliktelse. 11,5 vil benyttes i 2027 eller senere og er oppført som langsiktig forpliktelse. Se note 15.

VEDLEGG 1

Internasjonalt samarbeid

Havforskningsinstituttets internasjonale samarbeid er knyttet til datasamarbeid, forskning og rådgivning. Listen nedenfor viser sentrale internasjonale samarbeidspartnere, men er ikke fullstendig.

SENTRALE INTERNASJONALE SAMARBEIDSPARTNERE

CBD Konvensjon om biologisk mangfold

CCAMLR Kommissjonen for bevaring av marine levende ressurser i Antarktis

Det globale handlingsnettverket under FNs ernæringstår 2016–2030

EFARO - The organization of European Fisheries and Aquaculture Research Organizations

EU Horisont Europa

EuroGOOS - European Global Ocean Observing System

European Marine Board

EØS (Bulgaria og Portugal)

FNs Havforskningstår

FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO)

Høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi

ICES International Council for the Exploration of the Sea

IFREMER (Frankrike)

IPMA (Portugal)

JPI Oceans The Joint Programming Initiative Healthy and Productive Seas and Oceans

IWC Den internasjonale hvalfangstkommissjonen

Mercator Ocean International/Copernicus NAMMCO - Den Nordatlantiske sjøpattedyrkommissjonen

Nansenprogrammet v. FAO (Norad og UD) (Over 50 års samarbeid)

Nansen-Tutu senteret i Cape Town

NOAA (USA)

Norge-India havdialog

Norge-Kina havdialog

OSPAR Kommissjonen for Oslo-Paris-konvensjonen Russland-samarbeid i Barentshavet (60 års samarbeid)

The International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas

UNESCO/IOC Intergovernmental Oceanographic Commission

Yellow Sea Fisheries Research Institute i Kina (40 års samarbeid)

VEDLEGG 2

Havforskningsinstituttet har oppdrag og samarbeid med mange ulike organisasjoner, samt andre statlige virksomheter. Mye kommer gjennom søknader til bl.a. Forskningsrådet, EU, FHF og regionale forskningsfond.

I tabellen under vises eksterne samarbeidspartnere etter beløp, total 509 mill. kroner.

Kundenavn	Finansiering 2025
NORGES FORSKNINGSRÅD	109 566
FHF – Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering	57 631
FAO - Food and Agriculture Organization of the United Nations	56 775
STATENS KARTVERK	40 647
MATTILSYNET	35 335
EU	26 784
NORAD – Direktoratet for utviklingssamarbeid	22 376
MILJØDIREKTORATET	13 068
NOFIMA AS	9 885
NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE	8 978
UNIVERSITETET I BERGEN	8 040
NORCONSULT NORGE AS	6 398
NORSK INSTITUTT FOR VANNFORSKNING	5 790
UNIVERSITETET I TROMSØ - NORGES ARKTISKE UNIVERSITET	5 434
NORGES SILDESALGSLAG SA	4 774
MINISTRY OF ENVIRONMENT AND WATER	4 201
SOKKELDIREKTORATET	4 194
NORGES RÅFISKLAG SA	4 008
MERCATOR OCEAN	3 953
TROMS OG FINNMARK FYLKESKOMMUNE	3 364
EQUINOR ENERGY AS	3 277
STATSFORVALTEREN I AGDER	2 861
DNV AS	2 806
UTENRIKSDEPARTEMENTET	2 739
NORCE NORWEGIAN RESEARCH CENTRE AS	2 634

NORSK POLARINSTITUTT	2 277
DIREKTORATET FOR ROMVIRKSOMHET	2 231
SINTEF OCEAN AS	2 158
HANDELENS MILJØFOND	2 107
UNIDO - United Nations Industrial Development Organization	2 069
MOWI FEED AS	1 878
SANDE SETTEFISK AS	1 756
INTERNATIONAL INSTITUTE OF TROPICAL AGRICULTURE	1 709
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	1 664
ARTSDATABANKEN	1 615
TECHNICAL UNIVERSITY OF DENMARK	1 568
DIREKTORATET FOR STRÅLEVERN OG ATOMSIKKERHET	1 550
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	1 454
FISKERIDIREKTORATET	1 380
UNIVERSITETET I OSLO	1 366
STIFTELSEN NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING NINA	1 344
MØREFORSKING AS	1 341
ARENDAL KOMMUNE, FAKTURAMOTTAK	1 200
ERVIK GROUP AS	1 188
REGION NORDHORDLAND	1 149
SCOTTISH ENVIRONMENT PROTECTION AGENCY	1 141
NWO THE HAGUE	1 101
OSLOFJORDENS FRILUFTSRÅD	1 095
Kunder med finansiering under 1 million kroner	27 280
Sum finansiering 2025	509 137

Avtaler og oppdrag der instituttet mottar inntekter fra andre aktører. Listen viser de organisasjonene og bedriftene som er inne med mer enn 1 mill. kroner. Ut over aktørene i listen er det mindre aktører som i sum utgjør 27 mill. kroner.

hi.no

